

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica šte. 6,

SOS za radiorelejno postajo v Mariboru

Pred 15 leti je nastopil radio zmagoslavno pot po vsem svetu. Ta najnovejši izum sodobne tehnike je postal v nekaj letih vzešila, ki se je enakovredno postavila ob stran vsem drugim kulturnim vzešilam, ki so se razvijale morda stoletja. Skoraj čez noč je prebolel svojo otroško dobo in je danes po vsem svetu tovariš knjigi in časopisu. Njegove značilnosti, ki ga ločijo od drugih kulturnih činiteľjev, pa še prav posebno ustrezajo današnjemu času, ki je ves prežet z naglico. V 15 letih je radiotehnika napravila iz radiofonije nahirnejšega poročevalca in najbolj zanimivega govornika, dala mu je pečat najcenejšega zabavnega sredstva in mu omogočila, da je postal najvplivnejši širitelj umetnosti, kulture in izobrazbe. Vseobsežnost radiofonije in velikanstvo števila naročnikov v vseh kulturnih državah sta nujno privedla do tega, da je danes radio — poleg vseh samo ob sebi umevnih nalog — postal tudi najvažnejše orodje propagande tako v gospodarskem kakor tudi v političnem pogledu. Radiofonija ni več le zabavno, poučno in vzgojno sredstvo, ampak je tudi orožje, s katerim se vsakdo, ki ga ima v rokah, lahko brani, in če hoče — tudi napada.

Nima smisla izgubljati besed nad pomembnostjo radiofonije v vseh teh momentih, saj jo dovolj nazorno dokazujejo številne vojne v etru, ki smo jih doživeli med političnimi vihrami zadnjega časa v Evropi. Dejstvo, da v etru ni bilo mogoče postaviti carinskih mejnikov in žičnih ovir, je že marsikateri državi delalo in še dela preglavice. Zato smo v zadnjih letih skoraj po vsej Evropi doživeli kakor v oboroževanju, tako tudi v radiofoniji pravo tekmovalje. Jakost postaj se je večala skokoma, in skoraj ni bilo videti konca temu tekmovalju. Lahko rečemo, da je na srečo pametnega razvoja radiofonije preveliko ojačevanje postaj v precejšni meri preprečil v zadnjem času naraven pojav, ki mu sodobna fizika in tehnika še nista kos. Vendar pa ojačitev radijskih postaj v številnih državah še ni bila zaključena: ker ni šlo več na visoko, so začele države organizirati radijske mreže na široko. Tako imamo danes skoraj v vseh državah poleg nekaj največjih centralnih oddajnih postaj celo mrežo, ki veže vse predele v lepo enoto. Za mejami samimi pa opažamo, da skoraj povsod raste še druga meja, meja radijskih postaj, ki naj tudi v etru omogoči carinske mejnike in žične ovire. Težnja držav v tej smeri je razumljiva in njihovo delo pravilno.

Če gledamo razvoj radiofonije pri nas, tedaj vidimo, da smo v zadnjih 10 letih, ko so pri nas začele delovati prve radijske postaje, ostali skoraj pri starem. Res omembe vredna je le okrepitev belgrajske radijske postaje in zgradba državne kratkovalovne postaje, ki bo omogočila stike z našimi izselenci v čezmorskih deželah. Sicer pa so ostale radijske postaje v glavnem takšne, kakor smo jih dobili pred 10 leti. Ves razvoj in vsa velikanstva tekma pri sosedih je šla mimo nas. Za primer, da bi sedanje stanje radiofonije tudi zadoščalo najnujnejšim potrebam postajnih območij in željam njihovih naročnikov, bi stvar še ne bila tako usodna. Tako pa je naša radiofonija hudo zaostala v rasti in od tega imamo dvojno škodo. Prva in gotovo najobsejnejša je v tem, da v vseh pokrajinah naše države prebivalstvo zaradi slabotnosti postaj sploh ne more poslušati domačih oddaj. Druga, ki se še najbolj odraža v majhnem številu naročnikov, pa leži v tem, da zaradi tega naše radio postaje ne dobivajo zadostnih sredstev za izboljšanje svojih naprav in svojega programa.

Šele sedanja vlada je pokazala voljo, prekiniti z mrtvim, ki je vladalo v naši radiofoniji. Stara misel, naj bi za vso državo zadostale le tri oddajne postaje, je končno propadla. Veseli smo, da je napovedana graditev nove postaje za južno Srbijo v Skoplju, kjer naročniki domačih postaj niso sprejemali tako dobro kakor tujih. Iz prav istih razlogov je že nešteterkrat poudarjala naša javnost nujnost zgraditve relejne oddajne postaje v Mariboru. Dejstvo je namreč, da skoraj ves štajerski del Slovenije ljubljanske oddajne postaje ne more sprejemati. Vzrok za to leži v fizikalnem pojavu, in zato ne zadene odgovornost radijske postaje v Ljubljani, ki sama z vsemi silami stremi za tem, da se ji čimprej omogoči zgraditev relejne postaje v Mariboru. Da je sedanje stanje neznosno, nam ni treba posebej dokazovati, opozorili bi le na nad vse važen moment. Ugled naše države zahteva, da tudi v radiofoniji izpeljemo to, kar smo začeli pri drugih javnih delih na cestah in železnicah. Prav Slovenija je izrazito tujsko-prometna dežela, in kakšen vtis morejo odnasati od nas številni tujci, ki morejo v vsem štajerskem delu Slovenije opaziti, da done iz radijskih aparatov le inozemske postaje, da govore le tuji jeziki. Nasprotno pa vidimo, da je vsa naša sosesčina opremila svoje obmejne oddajne postaje kar najmodernejše. Ali ni žalostno, da morejo radijski naročniki na štajerskem poslušati z detektorjem 40 kw postajo v Gradcu in 100 kw postajo v Budimpešti, medtem ko Ljubljane in drugih jugoslovanskih postaj ne morejo sprejemati niti na dragocene aparate. Če nadalje upoštevamo, da leži slovensko ozemlje prav na mestu, kjer se križata vzhod in zahod, in da je postavljeno ob meje treh držav, ki so do vsika organizirale svojo radiofonijo in jo vpregle v veliki meri tudi v politično propagandne namene, tedaj nastane za nas nujna dožnost, da čimprej izpolnimo to vrzel, ki zmanjšuje naš državni ugled na zunaj in ki nam izpoveda našo samozavest na znotraj.

Bridko pa mora zadeti slehernega še posebej dejstvo, da so domači radijski oddaj v štajerskem delu Slovenije oropani prav tisti, ki so skozi stoletja v žilavi borbi bili težaki, a uspešni boji proti raznarodovanju s severa in vzhoda. Z osvoboditvijo je zatirana slovenska beseda prišla do pravice, pritisk je odnehal, in narod si je oddahnil. Z razvojem radiofonije pa je nastopil nemogoče stanje, da radio v štajerskem delu našega ozemlja ne go-

ČSR ob obletnici Masarykove smrti

Pogajanja ustavljena

V vladi dve struji: zmerna in radikalna V sudetskih pokrajinah veliki nemiri

Po Hitlerjevem govoru v ponedeljek, 12. t. m. zvečer, je zavladalo po svetu dokaj ugodno razpoloženje, ker vodja nemške države, dasi je v zelo odločnih in deloma ostrih besedah poudaril stališče vsega nemškega naroda, da morajo Nemci v Sudetih dobiti prav vse narodne pravice, ki jih zahtevajo, ni stavil češkoslovski republiki nobenih konkretnih zahtev, tudi ne zahteve po plebiscitu, kakor se je svet bal. Toda kakor hitro je minul v sudetskih pokrajinah prvi vtis Hitlerjevega govora, ki so ga tamošnji Nemci očividno razumeli tako, da so popolnoma svobodni, naj storijo pod zaščito Führerja karkoli hočejo za dosego svojih narodnih zahtev, se je razbesnel vihar ljudskih strasti do viska. Tako v ponedeljek kakor v torek je prišlo po celi vrsti sudetskih krajev med Nemci, ki so manifestirali za svojo narodno svobodo in za Nemčijo, in policijo do hudih spopadov, v katerih je bilo ranjenih veliko Nemcev in tudi Čehov ter so padle tudi smrtne žrtve, katerih število vsaka stranka navaja drugače. Nato je češkoslovaska vlada objavila po vseh sudetskih pokrajinah obsedno stanje in nagli sod, po katerem se vsakdo, ki hudo krši javni red in mir, pred vojnim sodiščem lahko obsoji na smrt. To je dalo vodstvu nemške stranke povod, da je v torek popoldne poslalo ministrskemu predsedniku republike dr. Hodži ob 5.30 ultimatum v 4 točkah, v katerih zahteva, da se mora do pol 12 opolnoči obsedno stanje preklicati, število policije in orožništva ter vojaštva znižati na normalno stanje in policijska oblast izročiti županom.

Češkoslovaska vlada, ki se je o tem posvetovala dve uri, je še pred potekom ultimatumu vodstvu sudetske stranke odgovorila, da njegove zahteve odklanja, nikakor pa noče zapreti vrat za nadaljnja pogajanja ter Nemcem prepušča, da sami po svojih delegatih zopet začnejo razgovore z vlado v svrhu končnega sporazuma. Obsedno stanje, je izjavila vlada, bo ona sama ukinila, kakor hitro bo vzpostavil popoln red in mir, ako pa hočejo sudetski Nemci, da se ukine takoj, morajo jamčiti, da se ne bo zgodil noben incident več. Dočim je zavladalo v Evropi, ki se je bila seveda zaradi takega naglega preobrata položaja hudo vznemirila, po tej izjavi češke vlade, ki pušča odprta vrata za nadaljnja pogajanja, boljše razpoloženje ter je poskočilo upanje na končno mirno poravnavo, je vodstvo sudetske stranke, ki se je zbralo v sredo popoldne na posvetovanje, sklenilo, da se delegacija sudetskih Nemcev, ki se je do sedaj pogajala z dr. Hodžom pod vodstvom poslanca Francka, Kundta in Sebekowskega, razreši svoje naloge, Nemci pod svojim vodjem Henleinom pa zaradi odklonitve svojega ultimata vsaka pogajanja s češko vlado odklanjajo ter odgovornost za nadaljnji razvoj dogodkov prepuščajo Pragi.

Tako se je položaj zopet poslabšal, medtem ko v češkoslovski republiki povsod vlada sedaj popoln mir in red in je avtoriteta državnih oblasti v sudetskih krajih povsod vzpostavljena. Kar se tiče Henleinovega koraka, ki je podrl most med Nemci in češkoslovasko vlado, so evropski diplomatski krogi slejkoprej mnenja, da zadnja beseda ni rečena in da upanje na mirno rešitev še nikakor ni izgnilo. Angleski posredovalec lord Runciman se je s svojimi sodelavci odpeljal v Sudete, da stopi z nemškimi poslanci v stik in jih pregovori, da odnehajo od svojega stališča ter se zopet začne s Prago razgovarjati. Zato v Pragi sodijo, da se je položaj zopet nekoliko popravil in da se bo mogoče ogniti spopadu, ki ga ne želi ne ena ne druga stranka.

Dasi so vse prizadete države samo po sebi umevno pripravljene za vsak primer, pa nikakor ne gre verjeti izmišljotinam, ki jih širi zlasti Moskva in njeni pomagači po Evropi o nekakih »strahovitih načrtih nemškega generalnega štaba« in podobno, kakor tudi ne drugim alarmantnim vestem, ki imajo samo namen, ustvarjati razpoloženje za vojno in prid svetovne komunistične revolucije. Stališče naše vlade je izraženo v »Samoupravi«, ki ugotavlja, da pri nas vlada med ljudstvom popolnoma mirno razpoloženje, da nihče pri nas ne misli na vojno in da je vse ljudstvo Jugoslavije veselo, da ima vlado, ki dela na gospodarskem napredku države ter je znala zagotoviti na naših mejah popoln mir. Maloštevilni vojni hujskači od skrajne leve pa so pri nas hvala Bogu brez vsakega pomena in vpliva na miroljubno jugoslovansko ljudstvo.

Berlin, 14. sept. KTS. Zjutraj je prišla iz Ascha, kjer je sedež Konrada Henleina, naslednja vest: Henlein je včeraj proučil položaj z zastopstvom sudetske stranke, ki je bilo določeno za pogajanja s češkoslovasko vlado. Ker pa se je v zadnjih 48 urah dogodilo toliko spopadov in ker zahteve sudetskih Nemcev, ki so bile sporočene snoči, niso bile izpolnjene, je bilo ugotovljeno, da ni več pogojev za nadaljevanje pogajanj v smislu mandata, ki ga je imelo zastopstvo stranke. Zato je Henlein zastopstvu stranke odvzel mandat za pogajanja, poslanecem Kundtu, Petersu, Roseju in Sebekowskemu pa se je zahvalil za dosedanje po-
žrtvovalno delo.

Češkoslovaski poslanik v Londonu Masaryk je zjutraj izjavil sotrudniku Reuterja, da je Henlein ob 0.15 zjutraj sporočil Hodži, da se v sedanjih okoliščinah ne more dalje pogajati.

Nemška poročevalska služba (DNB) potrjuje vest, da je Henlein zastopstvu sudetske nemške stranke odvzel mandat za nadaljnja pogajanja s češkoslovasko vlado.

Praga, 14. sept. Sudetsko-nemška stranka je sklenila ustaviti svoje glasillo »Die Zeite«, prav tako pa tudi uradni list stranke »Die Sudetische Korrespondenz«, in sicer zato, ker je oblast zahtevala, da tudi ti listi objavljajo vladne odloke. Stranka je preselila sedež vodstva v Henleinovo stanovanje.

Plebiscit kakor v Avstriji — naknadno

Berlin, 14. sept. c. Berlinski večerniki obravnavajo položaj v ČSR in soglasno poudarjajo, da ne gre več za karlovarske točke. Sudetski Nemci morajo dobiti pravico samoodločbe. Listi ironično pišejo, da se je sedaj tudi v Parizu in v Londonu začelo govoriti o plebiscitu za sudetske Nemce. Toda »Nachtausgabe« pravi, da se v ČSR plebiscit ne bo izvedel tako, kakor si to mislijo v Parizu in Londonu. Plebiscit pri sudetskih Nemcih bo izveden kakor v Avstriji, to je naknadno, ko si bodo sudetski Nemci že priborili pravico samoodločbe.

vorji za to, kar nam je dala Jugoslavija. Iz zvočnikov doni hvala nam tujim idealom, zveni propaganda sosednjih držav in se oglašajo. Ne smemo se čuditi, če ob takih razmerah redki narodni odpadniki, ki so kri naše krvi in ki jim tudi sicer diši beli kruh naše zemlje, izkoriščajto to dejstvo. Ali ni ob vsem tem upravičen strah vseh tistih, ki zamažajo naše besede iz zvočnika, da smo pozabili nanje. Malomarno grešimo nad našim narodnim telesom, ki ga prepuščamo tujim vplivom. Ali ne dokazujemo s tem naše narodne nezavednosti, ko po toliko letih ne rešimo prav ozemlja, ki je v zgodovini bilo tako trd boj za svoj narodni značaj, iz duševnega vpliva najrazličnejših trenj v etru.

Za nujnost radijske relejne postaje v Mariboru ne govorijo le gornji razlogi, ampak tudi enostavni gospodarski račun. Število radijskih naročnikov je merilo kulture naroda: res pa je tudi, da se v številu radijskih naročnikov točno odraža blagostanje naroda. Kljub temu, da je v Sloveniji po večini le siromašno prebivalstvo, ima ljubljanska radijska postaja ven-

Runciman obveščen

Praga, 14. sept. AA. (DNB) Tajništvo misije lorda Runcimana je danes ob 14.30 izdalo tole sporočilo: »Člani misije lorda Runcimana so se danes ob 11.45 sestali s Konradom Henleinom v Aschu. Henlein jim je sporočil, da je uradno zastopstvo sudetsko-nemške stranke za pogajanja s češkoslovasko vlado razpuščeno, ker po njegovem mnenju z ozirom na dogodke zadnjih 48 ur ni več pogojev za nadaljevanje pogajanj v smislu prvotnega mandata. Poleg Henleina so bili na tem sestanku tudi narodna poslanca Frank in Kinzel od nemške strani, Ashton Gwatkin, Peto in Henderson pa od strani misije lorda Runcimana.«

Danes popoldne je Henlein sprejel v Aschu člane angleške misije. Smatrajo, da bo poslanec Kundt, ki se je napotil iz Ascha v Prago, zaprosil za sprejem pri predsedniku vlade dr. Hodži.

Posvetovanja v Parizu in Londonu

London, 14. sept. c. Danes popoldne je bila redna seja angleške vlade. Popoldne pa so se nadaljevali številni sestanki med glavnimi angleškimi ministri v predsedstvu vlade. Ob 15 je prišel na ta sestanek v predsedstvo vlade tudi ameriški veleposlanik Kennedy.

Do sedaj še ni bilo mogoče nič izvedeti o tem, kaj se je govorilo na seji vlade. Pač pa poudarjajo, da se je največ govorilo o ureditvi sudetskega vprašanja in o tem, kako naj se poskrbi za obrambo Anglije. Prav tako izjavljajo, da je Chamberlain počel ostale člane vlade o včerajšnjih razgovorih vodilnih članov vlade z zastopniki angleškega generalnega štaba.

Pariz, 14. sept. c. Predsednik vlade Daladier je popoldne ob 15 sprejel najprej vodilnega člana desničarske opozicije Pietria, nato

dar nad 16.600 naročnikov. Sorazmerno ima Slovenija med vsemi pokrajinami v državi največ naročnikov, kljub temu, da ni najbogatejša. To dokazuje, da je našemu prebivalstvu postal radio vsakdanja potreba, da mu je že isto kot knjiga in časopis. S postavitvijo relejne postaje v Mariboru bi gotovo lepo naraslo število radijskih naročnikov, s čimer bi bilo omogočeno postaji v Ljubljani obogatiti svoj program ter hkrati pri relejni postaji v Mariboru skrbeti za oddaje, ki bi ustrezale željam in svojstvenosti naročnikov, ki bi bili navezani na relejno postajo. Prepričani smo, da bi se dala urediti vsaj 5 kw relejna postaja v Mariboru z neprevelikimi stroški, od katerih bi verjetno nosila precejšen del postaja sama. Zaradi tega zahteva po relejni postaji v Mariboru ni nič takega, kar bi zahtevalo posebne ogromne izdatke.

Vprašanje radijske relejne postaje v Mariboru je tako nujno, da ne sme biti več debate o njeni zgraditvi. Naš državni ugled, naše obmejno ozemlje in prebivalstvo na njem, ki je bilo toliko let navezano le na radijske oddaje iz tujih držav, to zahtevajo.

Praga, 14. septembra. (ČTK) Danes je poteklo leto, odkar je umrl predsednik osvoboditelj T. G. Masaryk. Vsa Češkoslovaska proslavlja današnji dan ter z vso pieteto slavi spomin na velikega državnika. Na vseh javnih poslopijih v Pragi in v notranjosti države so razobešene zastave na pol droga. Na Vaclavskem trgu v Pragi so postavili velik kenotaf, pregrnjen s češkoslovaskimi zastavami ter posut s cvetjem. Zjutraj je zvonilo po vseh praških cerkvah. Predsednik republike dr. Beneš, minister za narodno obrambo, predstavniki obeh domov ter mnogoštevilne druge osebnosti so odšle danes v Lany, da počaste spomin predsednika osvoboditelja T. G. Masaryka. Vse časopise brez razlike prinaša dolge članke o življenju velikega državnika in filozofa Češkoslovaške, ter slavi velike moralne vrline tega plemenitega demokrata, katerega geslo je bilo »Resnica zmaguje«. Istočasno češko časopisje objavlja tudi poročila o današnjih težkih dogodkih, ki ogrožajo vse tisto, kar je ustvaril veliki pokojnik Masaryk.

Needinost v praški vladi

Budimpešta, 14. sept. c. Dopsiniki madžarskih listov poročajo iz Prage, da sta se v vladi tvorila dva bloka, ki zagovarjata vsak svoje stališče o postopanju s sudetsko stranko. Zastopniki agrarne stranke zagovarjajo stališče, da vlada po Hitlerjevem govoru Nemčije ne sme izzivati, dočim zastopajo drugi ministri stališče, da se ne sme prav nič popuščati. Tega mnenja je tudi dr. Beneš.

Vse madžarske časopise posveča veliko pozornost dogodkom na Češkoslovaskem, ter poudarja, da nadaljni razvoj dogodkov zavisi od dobre volje, ki jo bodo pokazali v Pragi.

Berlin, 14. sept. c. Tudi v Berlinu so poučeni o tem, da si člani češkoslovanske vlade niso edini glede postopanja s sudetskimi Nemci. V češkoslovaski vladi sta dve stranki, in sicer zmerna in radikalna stranka. V Berlinu pravijo, da bi tedaj, če bi v Pragi prevzeli vlado zmerni elementi, lahko bilo sudetsko vprašanje urejeno na ta način, da bi Sudetija med Češkoslovasko in Nemčijo tvorila nekaj sličnega, kakor Ulster (severna protestantska Irsko, ki pripada Angliji, ne pa Irski) med Irsko in Anglijo. Seveda bi morala nova zmerna vlada v Pragi zunanjo politiko češkoslovanske spremeniti. Če bi pa v Pragi zmagali radikalni strujarji — v Berlinu mislijo, da bi v tem primeru v Pragi prišla na oblast vojaška diktatura —, tedaj bi Nemčija lahko izjavila, da je bila izzvana in bi lahko posegla v sudetske zadeve.

Praga, 14. sept. c. Češkoslovaska vlada stalno ves dan zaseda.

Mussolini stalno v telefonski zvezi s Hitlerjem

Rim, 14. sept. c. Iz Rima tuji časnikarji poročajo, da je Mussolini v stalni telefonski zvezi s Hitlerjem. Mussolini je baje prepričan, da so razmere v ČSR neznosne, da je položaj sudetskih Nemcev strašen in da je vso zadevo treba radikalno in hitro urediti.

pa predsednika socialistične stranke Leona Bluma.

Neki pariški list je zjutraj objavil vest, da sta se malo pred polnočjo telefonsko pogovarjala Chamberlain in Daladier. V teku tega razgovora naj bi bilo baje sklenjeno, da se bodo danes začeli razgovori med angleškima generalnima štaboma. Vlada izjavlja, da je ta vest popolnoma neresnična.

London, 14. sept. c. Kralj Jurij se bo še nočjo vrnil iz Balmorala in bo jutri popoldne sprejel predsednika vlade Chamberlaina.

Pariz se zalaga s peskom

Pariz, 14. sept. c. Pariška prefektura je objavila proglas vsemu pariškemu prebivalstvu, v katerem pravi, da je nabavila dovolj peska, ki naj služi prebivalstvu za zaščito pred zračnimi napadi. Jutri bodo morali vsi hišni lastniki začeti prijavljati svoje potrebe peska. Za vsako hišo mora biti javljeno, kako je poskrbljeno za zaščito v kleteh in kako se naj v vsakem poslopiju razsiplejo potrebne plasti peska. Vsi hišniki v Parizu bodo jutri dobili o tem potrebna navodila, prav tako pa mora vsaka hiša imeti na priročnem mestu dovolj lopat in drugega orodja za posipavanje in prenašanje peska.

Belgija preklicuje vojaške dopuste

London, 14. sept. b. Kakor javlja »United Press« iz Bruxellesa, je belgijska vlada preklicala vse dopuste oficirjem belgijske vojske. V trdnjavi Lies, neposredno na nemški meji, so bili pozvani vsi oficirji, ki stanujejo pri privatnikih v mestu, da se takoj vrnejo v svoje vojašnice.

Zemunska vremenska napoved. Po večini jasno. Zjutraj megla v dolinah in kotlinah. Čez dan se bo v zahodnih in severnih krajih nekoliko pooblačilo. Temperatura bo nekoliko zrasla. Noči bodo še dosti hladne.

Dunajska vremenska napoved. Še jasno in toplo, počasi se bo pooblačilo, zjutraj megla.

Orožje in smrtne žrtve na obeh straneh

Praga, 14. sept. AA. (Havas) V nočnih urah se je po praških ulicah razvil sprevod, ki je gotovo štel 80.000 ljudi. Policija je prešla vojaške okrepitve iz okoliških mest. Mobilizirali so nekaj letnikov mešanske garde, ki naj bi pomagala vzdrževati red. Policija je razganjala vse skupine, ki so šle veče ko pet oseb. Vse nemške hiše v Pragi so zaprte, posebno pa tiste, ki pripadajo nemškemu poslanstvu. Vse nemške hiše stražijo močni oddelki policije.

V Habersbiru pri Falkenau ob reki Cheb je češko orožništvo včeraj dopoldne in proti večeru streljalo na prebivalstvo. Trije sudetski Nemci so mrtvi, mnogo pa je težko ranjenih.

V Hodaču pri Karlovih varih so Čehi streljali na nekega sudetskega Nemca. V Tefkerutu so češki orožniki iz oklopnih avtomobilov streljali na zastave s kljukastim križem, ki so visele na oknih, vendar ni bil nihče ranjen. Tudi v Alt-wasserju pri Marjanskih Laznih so streljali iz vojaških avtomobilov, vendar ni bil nihče ranjen.

Praga, 14. sept. Č. Vodstvo sudetske stranke je objavilo dopoldne poročilo, v katerem pravi, da je prišlo do krvavega spopada pri Falkenovu, kjer da so sudetski Nemci zavzeli orožniško postajo ter tam zaplenili dve strojnici in mnogo orožja in 14 zabojev streliva. Ko je nato prišla češka orožniška četa na pomoč, se je razvila prava bitka, v kateri bi naj bilo padlo 10 do 15 orožnikov, na sudetski strani pa bi bilo število žrtev še večje.

V Pragi te vesti še ne potrjujejo. V Kraslicah so češki finančni stražniki včeraj dopoldne streljali na 200 sudetskih nemških delavcev, ki delajo na nemškem ozemlju v Sachsenbergu in Georgenthalu. Streljali so nanje, ko so se vračali domov v Swaderbach. Financiarji so utemeli svoje postopanje na to, da so trdili, da so delavci na nemškem ozemlju nosili zastavo s kljukastim križem. Delavci so se branili, napadi financiarjev ter jih prisilili, da so se morali umakniti v carinarice. Nato so financiarji poklicali orožnike, ki so prišli in brez predhodnega opozorila streljali na delavce. Več delavcev je bilo ranjenih, neki češki financiar pa je padel, zadet od krogle, ki je prebila okno orožniške postaje. En strel je zadell tudi poslopje nemške carinarice onstran meje. Orožništvo je hotelo nato delavcem preprečiti odhod v njihovo vas. Zato je prišlo do novega spopada med delavci in orožniki. En orožnik je bil hudo ranjen. Nazadnje se je rediteljem sudetsko-nemške stranke posrečilo pomiriti množico.

Ponoči je v Kraslice prišla vojska, ki je zasedla vse mesto, posebno klube, v katerih se drže sudetski Nemci. Včeraj so češkoslovaške oblasti policijo in obmejne straže poklicale nazaj.

Cheb, 14. septembra. AA. (DNB) Snoch je bil položaj v Chebu še zmerom izredno resen. Prebivalstvo si ne upa iti na ulico. Železniški promet je skoraj ves ustavljen. Tudi poštna in telefonske zveze so popolnoma prekinjene, tako da se ne prenaša mešajo točne in netočne vesti.

V Hasenbachu so češki financiarji streljali na avtomobil, v katerem so se vozili sudetski Nemci, ne da bi prej pozvali avtomobil, da naj se ustavi. Ubit je bil en sudetski Nemec, ostali pa so zbežali na bližnji travnik. Financiarji so za njimi streljali približno pol ure, vendar se je begunec posrečilo pobegniti v bližnjo vas.

V okolici Waldmünchena je 120 sudetskih Nemcev pred češko državno policijo zbežalo na ozemlje nemškega rajha. Izjavili so, da v Hasenbachu in okolici življenje nemških prebivalcev ni več varno. Redarji in financiarji streljajo brez predhodnega opozorila na vsakega, ki pride iz vasi. Financiarji so večkrat vdrli v nemške domove, streljali iz objestnosti ter na ta način hoteli prestrašiti prebivalstvo. Redarji in financiarji govorijo prebivalstvu, da je končno prišel čas, da se Nemci na češkem ozemlju iztrebijo.

DNB poroča tudi iz Johangeorgenstadta (Saksonska), da je skoraj vse prebivalstvo obmejne vasi Breitenbach zbežalo preko meje na ozemlje Nemčije.

Medtem pa poročajo o incidentu v Slandenbachu, kjer so sudetski Nemci zavzeli policijski komisarjat in še neko drugo poslopje. Oboroženi so s strojnicami, puškami, samokresi in bombami. Obkoljeni od državne policije, so dobili ultimatum, da se v roku 24 ur vdajo. V Komatauu in Jakišu sta bila pri nekem spopadu s sudetskimi Nemci ubiti dva Čeha.

V zvezi s spopadi v Tahauu poročajo, da je vojaški oddelek zasedel vse domove in poslopje mestnega poglavarstva ter z bajonetni na puškah preprečil zastopstvu sudetskih Nemcev dohod v poslopje. Ko je zastopstvo kljub temu hotelo v poslopje, so češki vojski udarili po njih z bajonetni in puškami kopiti ter streljali med ljudi, dasi je komisar državne policije izdal obratno povelje. Tudi tedaj, ko so se ljudje razšli, so češki vojski streljali nanje. En sudetski Nemec je ubit, sedem pa je ranjenih.

Ob koncu dneva: 23 mrtvih

Praga, 14. sept. c. Zvečer so javili, da so sedanjih spopadi v sudetskih pokrajinah zahtevali 23 smrtnih žrtev in sicer je mrtvih 13 Čehov in

10 Nemcev. Ranjenih je 75 oseb in sicer 14 težko. Od teh pripada 37 oseb varnostnim organom.

Ob 19. uri zvečer je bilo objavljeno vladno poročilo, ki pravi, da vlada v vsej CSR popoln red in mir.

Heb, 14. septembra. AA. (DNB) Sudetski Nemci so ugotovili, da je bilo pri večeršnjih spopadih ubitih 13 sudetskih Nemcev ter štirje Čehi.

Praga, 14. septembra. AA. (Havas) Češkoslovaški radio je podal dopoldne pregled splošnega položaja. Po teh poročilih vlada v okrajih, ki so pod obsednim stanjem, popoln red. Nocoj in danes dopoldne ni bilo nikjer nobenega incidenta. Ukrepi, ki jih je podvela češkoslovaška vlada, so zapustili globok vtis med prebivalstvom ter mu potrdili vero v mirno rešitev spora. Zmerni in lojalni elementi v obmejnih pokrajinah se po-čutijo popolnoma varne. Vznemirajoče vesti, ki jih je objavilo tuje časopisje in gotove radijske postaje, so brez vsake podlage. Nasprotno. Napetost se je v vse državi kakor tudi na zunanji precej pogoja. Na koncu svojega poročila poziva češkoslovaški radio vse prebivalstvo, da se drži mirno ter da ohrani hladnokrvnost.

Poziv praškega župana

Praga, 14. septembra. AA. (Havas) Praški župan Peter Zenkl je naslovil na praško prebivalstvo apel po radiu. V njem med drugim pravi: Češkoslovaški narod se je vedno zavzemal za to, da vzpostavi lojalno sodelovanje s svojimi nemškimi sožupljani, toda v težkih časih je tudi pripravljen, da se brani. Meščani! Praga zahteva od vas, da pokažete svojo ljubezen do domovine! Doprinesite svojo žrtev za okrepitev narodne obrambe. Denar, ki ga boste dali v ta namen, boste dali sami sebi. Dokazimo skrajno poštrevostnost in Češkoslovaška bo večna.

Slovaki zahtevajo avtonomijo

Bratislava, 14. septembra. AA. (DNB) Predsedstvo slovaške ljudske stranke je včeraj zasedalo. Predsedoval je podpredsednik dr. Tiso. Ugotovilo se je, da češkoslovaška vlada neče začeti z urejanjem slovaškega vprašanja. Predsedstvo je ponovilo zahtevo po slovaški avtonomiji. To zahtevo bo posebno zastopstvo stranke izročilo dr. Benešu.

Uradno stališče Italije: plebiscit

Rim, 14. septembra. »Informazione diplomatica«, ki izraža avtentično mnenje državnega vodje Mussolinija, je objavila 13. t. m. sledečo noto, v kateri izjavi, da je Führerjev govor veliko doprinesel h končni razjasnitvi sudetskega vprašanja. Nato italijanska nota označuje Češkoslovaško kot neko »Avstrijo v drugi izdaji«, v kateri živi 7 milijonov Čehov, 3 milijona in pol Nemcev, 1 milijon Madžarov, 2 milijona in pol Slovakov, več stoletično Ukrajincev in Poljakov. Vse te manjšine so se solidarizirale z Nemci v zahtevi po narodni samoupravi. Predsednik dr. Beneš bi bil, tako izjavi uradna izjava italijanske vlade, storil dobro, če bi bil takoj in v celoti sprejel točke, postavljene v Karlovih varih. Kakor stara Avstrija pa je tudi on storil napako, da se je zakasnil, in je sedaj po Hitlerjevem govoru sudetsko vprašanje postavljeno na popolnoma novo bazo: na osnovno pravico do popolne samoodločbe sudetskih Nemcev, česar ravno tisti ne morejo odkloniti, ki so ob razpadu Avstrije sami samoodločbo narodov postavili za vrhovno načelo.

Zato — nadaljuje »Informazione diplomatica« — sta zdaj mogoči samo dve rešitvi. Ali se Sudetom prizna pravica samoodločbe ali pa ne. Ako se Sudetom da možnost, da se odcepijo od Prage, bo s tem zadoščeno načelu samoodločbe narodov in miru, druga rešitev pa bo pripeljala do vojne. Naloga Runcimana je zato sedaj ta, da prepriča merodajne kroge, da državna modrost zahteva odcepitev člena češkoslovaške države, ki se je državi popolnoma odtujil in ne predstavlja več pravega dela njenega organizma. Če tega ne bodo uvideli, bomo imeli, v najboljšem primeru, prisilno sožitje, ki se bo prej ali slej končalo z vojno.

»Toda« — tako končuje italijanska nota — »kaj more pričakovati češkoslovaška republika od vojne? Ali naj se milijoni in milijoni mladih ljudi evropskih narodov vržejo v vojsko samo z namenom, da se vzdržuje nadoblast tujega naroda nad sudetskimi Nemci? Boljševiki na vzhodu in njihovi tovarishi na zapadu imajo gotovo interes, da se razbesni svetovni požar. Toda kulturna Evropa in vsi ostali kulturni narodi sveta nimajo tega interesa.«

V inozemskih diplomatskih krogih tolmačijo to izjavo, ki jo je smatrali naravnost kot uradno, za dokaz, da Rim, ki je edini točno informiran o stališču in namelih Nemčije, smatra, da ni več

Priznanje banu dr. Natlačenu

Belgrad, 14. septembra. m. »Samouprava« od 15. t. m. prinaša velik članek ob triletnici dela bana dravske banovine dr. Marka Natlačena. Med drugim pravi: Ob triletnici banovanja je dobil ban dravske banovine dr. Marko Natlačen ne samo iz Slovenije, ampak iz vse kraljevine nešteto čestitke, v katerih se poudarja njegovo delo in trud za dobro naroda. Posebno se poudarja iniciativa g. bana v vseh panogah javnih del v poslednjih treh letih. V tem času so se izvršila velika dela na banovinskem cestnem omrežju, brezštevilna dela na terenu in regulacije. Posebno pozornost je posvetil banovinskim bolnišnicam. Izposloval je posojilo 43 milijonov din. Pomagal je pri gradnji vodovodov, od katerih se gradi ta med drugim tudi dva pokrajinska vodovoda, za Belo Krajino in Suho Krajino, ki bosta veljala po proračunu 40 milijonov din. Z velikim uspehom deluje v korist skupnosti. V maljših letih je živahno deloval v mladinskih organizacijah, posebno v tedanjem Orlu. Kot predsednik ljubljanske občinske skupščine je deloval na izvedbi velikega programa za zboljšanje kmetijstva in kmetijskih potreb. Podpiral je akcijo za elektrifikacijo banovine. G. ban je imel velik program pred seboj in je dosegel velike uspehe na kulturnem, gospodarskem in socialnem polju. Značilni so posebno uspehi, ki jih je g. ban dosegel v poslednjih letih v poljedelski proizvodnji in to na vseh poljih. Za izobrazbo mladinskega naraščaja je ustanovil več poljedelskih, kmetijskih in gospodinskih šol s pomočjo socialnih ustanov. G. ban pomaga tudi industrijskemu delavstvu, čigar stanje se je v poslednjih letih znatno zboljšalo. Posebno se je odlikoval leta 1936, ko je rešil spor tekstilnega delavstva v zadovoljstvo obeh strank in v mejah zakona.

Francija potrdila solunski sporazum

Sofija, 14. septembra. AA. (Havas) Francoski poslanik v Sofiji je izročil včeraj predsedniku ministrskega sveta odgovor francoske vlade na sporočilo o solunskem sporazumu, sklenjenem 31. julija letos. Vlada francoske republike izjavlja, da se tudi ona opoveduje vojaški klavzuli neuiliskega dogovora.

Belgrad, 14. septembra. AA. Prometni minister je odobril polovično vozno na državnih železnica za proslavo 20 letnice osvobodjenja in združenja Vojvodine s kraljevino Srbijo, ki bo 15. septembra v Novem Sadu. Vozna olajšava velja od 13. do 18. septembra.

nobenega izhoda iz položaja, kakor plebiscit v sudetskih deželah, ako naj se ohrani mir, ker druge rešitve sudetski Nemci in rajh na noben način ne-čejo več sprejeti.

Italijanski listi pa v svojih komentarjih k tej izjavi pravijo, da Čehi in Nemci ne morejo več živeti skupaj in da je potrebna nujna kirurška operacija. »Fašistična Italija« — tako piše znani oficiozni žurnalist Rino Alessi — »je s svojo tisočletno politično modrostjo pokazala edino pravo rešitev.«

Japonska:

Tokio, 14. septembra. Zastopnik zunanega ministrstva je dal o priliki Hitlerjevga govora v Nürnbergu veliko izjavo, v kateri je med drugim dejal:

»To, kar je Führer v svojem govoru, polnem pravega domoljublja, zahteval, je pravično. Nemci so že ob ustanovitvi Češkoslovaške zahtevali ure-ditev vprašanja sudetskih Nemcev ter vprašanja njihovega narodnostnega statuta na podlagi načel samoopredelitve narodov. Ta njihova želja je bila žrtvovana na ljubo saintgermanske pogodbe in na ta način je bilo vsejano seme današnjih težav. Glavno odgovornost za sedanje težkote ima kom-interna in njene mahinacije, ker za češkoslovaško vlado stoji kominterneta. Mi Japonci imamo veliko skušnjo, kar se tiče podtalnega dela kominterne v našem sporu s Kitajsko. Stališče Češkoslovaške, ki služi za bazo kominterni pri boljševiziranju Ev-rope, odgovarja točno položaju Kitajske. Japonska je pripravljena v boju proti delu rdečih vsak čas združiti svoje sile z Nemčijo in Italijo v duhu pakta proti kominterni. Sedanje krize so krive in-trigir boljševikov. Nadejamo se, da bosta veselesi Britanija in Francija tudi sami prišli do tega spo-znanja, in da bosta v bodoče ravnali po tem spo-znanju v interesu miru na svetu.«

V dobro poučenih krogih smatrajo, da pomeni izjava zastopnika zunanega ministrstva, da bo Jap-onška glede češkega vprašanja, če bo šlo samo za ureditev odnosov Nemčije do zahodnih veseles ostala ob strani. V primeru spopadu med Nemčijo in Rusijo pa bi Japonska posredovala.

6. novembra volitve v pojski parlament

Varšava, 14. septembra. AA. (Havas) Pa novem ukazu predsednika republike, ki je bil snoch objavljen, bodo volitve v sejm 6. novembra, v eenaat pa 13. novembra. Fronta narodne edinosti, ki jo vodi maršal Smigly-Rydz, je snoch že objavila proglas, v katerem poziva vse državljane na tesno sodelovanje za vlado.

Varšava, 14. septembra. AA. (Pat). V zvezi z razpustitvijo sejma smatrajo v političnih krogih, da je bilo vprašanje spremembe volilnega režima za zakonodavno telo že davno aktualno. Vprašanje novih volitev že dalj časa proučujejo in o njem temeljito razpravljajo. Novi zakonodajni telesi bosta začeli pravočasno zasedati. Ne predvidevajo nikake spremembe v strukturi režima, ki je sedaj na vlad. Notranja in zunanja politika bosta ostali nespremenjeni.

„Groß Zeppelin“ na poizkusni vožnji

Friedrichshafen, 14. septembra. KTS. Zračna ladja »Groß Zeppelin« je danes dopoldne pod vodstvom dr. Eckenerja odplula na svoj prvi polet nad Bodenskim jezerom. Polet bo trajal nekaj ur. Na Zeppelinu je 74 ljudi, med njimi 8 članov posadke, člani nemškega inštituta za zračno poto-vanja in nekaj predstavnikov ministrstva za zrako-plovstvo. Zračna ladja je dolga 245 m. Največji premer znaša 41,2 m. Plinske celice imajo 200.000 kubičnih metrov prostornine. »Groß Zeppelin« more nositi skupaj 200.000 kg tovora. Zunanja

Sprejemi pri dr. Stojadinoviću

Belgrad, 14. septembra. AA. Ministrski pred-sednik in zunanji minister dr. Stojadinović je danes dopoldne sprejel v svojem kabinetu v zuna-njem ministrstvu italijanskega poslanika na našem dvoru Maria Indellia, belgijskega poslanika Romre de Viche in našega poslanika v Parizu dr. Božidarja Puriča.

Letalski miting v Celju

Celje, 14. septembra.

Veliki letalski miting v Celju bo nepre-klicno v nedeljo 18. t. m. Sodelovali bodo naši najboljši civilni in vojaški piloti. Mitinga se bo udeležilo 12 motornih in 8 jadralnih letal. Akrobacij bo izvajal najboljši skakač s pado-branom Sajič iz Belgrada. Vršile se bodo zračno borbe, dopoldne pa bo letanje občinstva.

Samomor na Viču

Ob 19. uri je bila obveščena uprava policije, da leži ob železniškem prelazu poleg pokopali-šča na Viču mrtvo moško truplo. Na lice mesta sta se podala policijski zdravstveni svetnik dr. Lužar in dežurni uradnik Kete. Zdravnik je ugo-tovil, da je bil samomor izvršen s tem, da je dotičnik skočil pod vrhniški vlak. Po dobljenih informacijah je samomorilec Jakopila Josip, rojen 12. aprila 1920 v Ljubljani in pristojen v Pulj. Bil je samski, mehanikarski pomočnik, uslužben pri mehaniku Kopaču v Ljubljani, Bleiweisova cesta 52. Po zdravnikovi odredbi je bilo truplo prenešeno v mrtvašnico na Viču. Samomor je baje izvršil zaradi nesrečne ljubezni. Pisma, iz katerega bi se mogel razvideti pravi vzrok samo-mora, ni zapustil nobenega.

Osebnosti

Belgrad, 14. septembra. m. Novo postavljeni so diplomirani absolventi filozofije za učitelje me-ščanskih šol: g. Bizjak Alojzij na I. deški mešč. šoli v Mariboru; Koc Jože na mešč. šoli v Crnom-lju; Trobej Matija na mešč. šoli na Jesenicah; Gnezda Josipina na mešč. šoli v Ormožu.

Za generalnega konzula v Hamburgu je bil postavljen g. Vojislav Jakovljevič, dosednji svet-nik zunanega ministrstva v Belgradu.

Napredovali so v 5. skup. Neržin Aleksan-der, šolski nadzornik v Murski Soboti; Pahor Slavica, učiteljica na šoli za defektno dečo v Mariboru levi breg.

Upokojen je inšpektor 5. skup. pri direkciji drž. železnice Rok Fabjan.

Premeščena je ga. Mesesnel Adela, učiteljica za ročna dela iz Skoplja na II. dekl. mešč. šolo v Mariboru.

Odlikovanja

Belgrad, 14. septembra. m. Odlikovani so z redom sv. Save 4. stopnje: Jovanović Mihajlo, šef mestne kontrole pri blagajni glavne carinarice v Ljubljani; Korošak Krešimir, šef mestne kontro-le pri fin. ravnateljstvu v Ljubljani; Magolič Sreč-ko, šef mestne kontrole pri dir. državnih železnice v Ljubljani; z redom sv. Save 5. stop. Valentin Fuchs, računski kontrolor mestne kontrole fin. direkcije v Zagrebu, Vitorin Ksaver, računski kontrolor pri finančni direkciji v Ljubljani; Gru-den Joško, rač. kontrolor mestne kontrole pri fin. direkciji v Ljubljani; Zidarič Joško, rač. kontrolor mestne kontrole pri fin. direkciji v Ljubljani; Mikuš Ivan, rač. kontrolor mestne kontrole pri blagajni glavne carinarice v Ljubljani; Petrin Franc, rač. kontrolor mestne kontrole pri fin. direkciji v Zagrebu; Prinčič Vladislav, rač. kon-trolor mestne kontrole pri fin. direkciji v Ljub-ljani; Tratnik Davorin, rač. kontrolor blagajne glavne carinarice v Skoplju; Česnik Mirko, rač. kontrolor mestne kontrole pri fin. direkciji v Ljubljani; Šiška Ivan, rač. kontrolor mestne kon-trole pri direkciji drž. železnice v Ljubljani.

O taboru v Črensovcih

Vsi večji časopisi v državi so obširno poro-čali o nedeljskem taboru v Črensovcih. Belgrajski listi, zlasti »Samoupravac«, »Vremec«, so prinesli poročila že takoj v izdajah naslednjega dne, v ponedeljek; govor dr. Korošca so vsi listi pri-nesli skoraj v celoti, med temi tudi »Politika« in hrvatski listi. »Vremec« objavlja lepe slike posa-meznih prizorov s tabora. V poročilih se zlasti po-udarja, da je bila ta proslava 20 letnice, odkar so se ti kraji priključili Jugoslaviji, združena s 25 letnico »Novin Slovenske krajine«. Listi v veli-kih naslovih navajajo, da se je na taboru zbralo nad 18.000 ljudi.

Belgrad, 14. septembra. m. Danes dopoldne je kmetijski minister Cvetković odobril pravila Glavne združene zveze, ki so bila sprejeta na ustanovnem obnem zboru Glavne Zdrružne zveze 1. septembra t. l. v Belgradu.

Varšava, 14. septembra. AA. (Pat). Poljski balon »Varšava« se je spustil v Rombniji, drugi poljski balon pa je pristal na Bolgarskem.

London, 14. septembra. AA. (Havas). Lord Halifax je nekaj po 10. dopoldne prispel v Fo-reign Office. Vlada se je sestala ob 11. na sejo.

Dvojne vesti o zvezah med francoskim in angleškim glavnim štabom

London, 14. sept. AA. (Reuter.) Pomorski in vo-jajski ataše francoskega veleposlaništva tesno sodelu-jeta s šefi ministrstev, vojaškimi predstavniki in admi-nistrativci. Tako je po svojih odposlancih francosko vr-hovno vojaško poveljstvo v stalni zvezi z Londonom.

Pariz, 14. sept. AA. Nek angleški časopis je ob-javil poročilo, da je imel Chamberlain nov daljši tele-fonski pogovor z Daladierjem ter da sta se sporazu-mela glede vprašanja pogajanj med angleškim in fran-coskim generalnim štabom. Določeno je bilo tudi, kdaj se bodo ti razgovori začeli. Isti list je objavil, da se bodo ti razgovori začeli istočasno, ko bodo na Angle-škem podzveti ukrepi za popolno mobilizacijo angle-škega brodnjstva, za katero se je angleška vlada že odločila. Dobro poučeni krogi izjavljajo, da te vesti nimajo nikake podlage in da tudi ni bilo nikakega telefonskega razgovora med Chamberlainom in Dala-dierom.

London, 14. sept. AA. (DNB) Z ozirom na vesti, ki jih je objavil del angleškega časopisja, da bo danes prispelo gotovo zastopstvo francoskega generalnega štaba v London, je član francoskega veleposlaništva v Londonu izjavil, da je zelo malo verjetno, da bi za-stopniki francoske vojske te dni prišli v London.

Diplomatski »sotrudnik« »Daily Maila« je zve-del, da je Chamberlain imel okoli polnoči daljši razgovor po telefonu s francoskim ministrskim predsednikom Daladierjem ter da sta se oba državnik dogovorila glede vseh priprav za veliko

konferenco šefov generalštabov obeh držav. Ti razgovori šefov generalštabov se bodo začeli takoj in to istočasno s definitivnimi ukrepi za iz-vedbo popolne mobilizacije angleške mornarice, za katero se je angleška vlada odločila. To poročilo objavlja »Daily Mail« v svoji zadnji izdaji.

Vaje prve nemške armade

Berlin, 14. septembra. AA. (DNB) Letošnjih manevrov prve armade na vzhodnem Pruskem, ki bodo trajali od 13. do 18. septembra, se bodo ude-ležili tudi tuji vojni odposlanci, ki so akreditirani v Berlinu. Vse skupaj je to 36 častnikov. Vojaški odposlanci se bodo udeležili vaj 11. in 21. divizije. Prirejen bo tudi obisk angleških častnikov na grob general-feldmaršala v. Hindenburga v Tanne-bergu. Vojaški odposlanci bodo položili vence na grob nemškega vojskovodje.

Masaryk DNB objavlja naslednjo objavo: V tujini se je razširile vesti o neki delni mobilizaciji v Nemčiji. Pristojni krogi izjavljajo, da je ne-smiselost takih vesti bila šele nedavno ugo-tovljena. Dovolj je, če se opozori na dejstvo, da se sedaj v Nemčiji kakor tudi v skoraj vseh ostalih evropskih državah vrše jesenske voja-ške vaje. Le da se letos te vaje udeležujejo prvič tudi rezervisti.

stran je zgrajena iz močne tkanine. Zeppelin go-nijo štirje motorji sistema Daimler-Benz-Diesel. Vsak od njih more razviti silo 800 do 850 konj-skih sil. Največja hitrost je preračunana na 135 km na uro, povprečna hitrost pa znaša 125 km.

Angleški komunisti protestirajo

London, 14. septembra. AA. (Havas) Snoch je zastopstvo komunistov izročilo Chamberlainu pis-mo, v katerem komunisti zahtevajo sklicanje par-lamenta in protestirajo proti Hitlerjevemu govoru. Na nemško poslanstvo je odšla posebna deputa-eja, da izroči protestno pismo proti Hitlerju.

Angleški kralj se je vrnil v London

London, 14. septembra. AA. (Reuter.) Zaradi mednarodnega položaja je nocoj angleški kralj Jurij VI. odšel iz Balmorala in se vrnil v London.

Seja romunske vlade

Bukarešta, 14. septembra. b. Kakor javlja »United Press«, je kralj Karel sklical za danes se-jo ministrskega sveta v Sinaji. Ministrski svet bo razpravljal o mednarodnem položaju, posebno pa o Hitlerjevem govoru v zvezi s češkoslovaško krizo. Francoski poslanik v Bukarešti je obiskal mi-nistra za zunanje zadeve Kantisa in se je z njim delj časa razgovarjal.

London, 14. sept. b. »Daily Express« javlja iz Pariza, da je nemško poslanstvo pozvalo vse nemške državljane, ki so v Franciji, da se takoj vrnejo v Nemčijo.

Kralj Peter II. v Ljubljani

Nj. Vel. kralj Peter II. s svojim spremstvom se pelje izpred Gregoričeve trgovine ter prijazno pozdravlja

Ljubljana, 14. septembra. Danes dopoldne nekako po deseti uri so prišli z Bleda trije dvorni avtomobili. V enem izmed njih se je peljal Nj. Vel. kralj Peter II. s polkovnikom Kopaljem in svojim angleškim učiteljem, v drugem pa sin Nj. Vis. kneza Pavla, Aleksander, v tretjem pa je bilo spremstvo. Avtomobili so se ustavili pred drogerijo Gregorič v Prešernovi ulici, kjer dvor že nekaj časa kupuje razne fotografske potrebščine in je trdka zaradi tega pred kratkim dobila naslov kraljevega dvornega dobavitelja.

Kralja je pozdravil šef tvrdke g. Gregorič in mu nato tudi stregel. Kakor nam je g. Gregorič pripovedoval, je kralj vse predmete izbiral in kupoval sam in jih tudi sam plačal. Izbral je nekaj fotografskih potrebščin. V trgovini so se vsi gostje zadržali dobre pol ure. G. Gregorič je pripovedoval, da zlepa še ni videl tako prijaznega kupovalca in da je mladi kralj marsikateremu mestnemu fantiču za zgled. Ob odhodu je g. Gregorič, ki se je čutil zelo počaščenega, da je imel priliko srečati tako imenitnemu gostu, izročil kralju krasen šopek cvetja.

Medtem pa se je zunaj zbrala številna množica

ljudi, ki je prepoznala vrske avtomobile in čakala kraljevega prihoda. Ko je kralj stopil na prag trgovine, ga je množica navdušeno pozdravljala, kralj pa je prav tako prijazno odzdravljala. Nato so se dvorski avtomobili odpeljali proti Krisperjevi trgovini na Mestni trg. Tudi tukaj se je kralj s svojim bratrancom držal precej dolgo. Kupil je razne dele za električno železnico, orodje za rezljanje in še nekaj drugih tehničnih priprav in dva nova tipa avtomobilčkov. Njegov bratranec Aleksander je prav tako izbral nekaj sebi primernih igračk.

Vsa množica ljudi, ki je kralja prazdravila že pred Gregoričovo trgovino, se je ponovno zbrala na Mestnem trgu. Tem se je pridružilo še nešteto drugih, zlasti mladine, ki se je postavila po vseh stopnicah pred magistratom in pred Robbovim vodnjakom v želji, da vidi svojega mladega kralja, ki tako rad zahaja v naše mesto. V teku dobre četrt ure se je nabralo tam okrog dober tisoč ljudi, ki so kralja ob odhodu navdušeno pozdravljali in mu vzklikali. Kralj je smehljaje se odzdravil in se z roko zahvaljeval za pozdrave. Avtomobili so nato odšli nekoliko pred poldnevom iz Ljubljane.

Moderni Delavski dom v Celju

bo odprt in slovesno oddan namenu v nedeljo 18. septembra

Celje, 14. septembra.

Med velika in krasna poslopja, ki dajejo Celju še posebno lepo in privlačno sliko, moramo šteti tudi novi Delavski dom, ki stoji poleg palače Mestne elektrarne na Vrazovem trgu. V nedeljo bo v navzočnosti mnogih odličnikov odprt in izročen svojemu velikemu namenu. Z naraščajočim številom delavstva, ki prihaja v naše Celje, se je povečala tudi skrb celjske mestne občine, kako zgraditi v Celju javno delavsko poslopje, kjer bi delavci našli toplo zavetje in prenočišče. Celjska mestna občina je pod agilnim vodstvom poštvalnega župana g. Alojzija Miheliča realizirala zamisel in dobila za gradnjo tega doma 2 milijon-e brezobrestno posojilo pri Borzi dela. Najetje posojila je bilo zelo ugodno, saj se bo dolg odplačeval v obrokih v 25 letih.

Razumljivo je, da Delavski dom, kakor vse javne socialne ustanove, ne bi bil rentabilen, niti se ne bi krili najnujnejši stroški, če ne bi celjska mestna občina odlično rešila tega perečega vprašanja. Zgradila je Delavski dom in izrabila podprilžitje za moderno kopališče, ki je bilo zaradi dosedanjega starega kopališča že iz časa Marije Terezije nujno potrebno, pritišče pa bo uporabila za pisarno Javna borza dela, ki je do sedaj bila v tesnih prostorih Delavske zbornice v Razlagovi ul.

Stavba je stala 2,8 milijona dinarjev

Trinadstropna stavba Delavskega doma s 5420 kubičnih metrov zazidane prostornine, zidana z železobetonskim skeletnim sistemom in železobetonskimi stropi, ki so zračno izolirani s heraklitom, z zidovjem po večini iz votlo opeko, s toplimi izolacijami, ki so izvršene s plutovino, bakreno pločevino in delno z lesocementom, je zahtevala 28 vagonov cementa, 3 vagone betonskega železa, 200.000 opeke, 2000 kubičnih metrov peska in gramoza, 1200 kvadratnih metrov keramičnih ploščic za oblaganje, 2000 m cevi za instalacije, je stala 2 milijona 800 tisoč dinarjev.

Narčte za Delavski dom je naredil inž. arh. g. Novak Franc iz Murske Sobote.

Nadzorna dela pri gradnji novega Delavskega doma v Celju sta skrbno vodila gg. inž. Brodnik Jože in inž. Pristovšek. G. inž. Brodnik je poročevalcu »Slovenec« razkazal vse poslopje od pritišča do podstrešja ter dal pojasnila:

Moderno kopališče

V podprilžitju sva si ogledala tri moderne kote, ki bodo proizvajali 145.000 c. Tu so tudi trije boylerji po 1200, 2500 in 3500 litrov vode, ki se sproti greje. Ker je vse kopališče v suterenu, je v njem umetna ventilacija s toplo zračno kurjavo. Vsi ti stroji in naprave ter delo v kopališču so etale z vodovodom 910.000 din. Kopališče ima javno kadno, pršno, parno in toplo zračno kopel. Ze vhod v podprilžitje je prav čeden. Stene vhoda so bložene z zelenimi keramičnimi ploščicami. Tako za vhomod je velika čakalnica s klopmi. Tu je tudi prostor za blagajno, kjer se bodo dobile karte za kopališče. Vse stene in tla kopališča so obložene s keramičnimi, belimi ploščicami, kar nudi zelo prijazen in prijeten vtis, kljub temu, da je celotno kopališče nameščeno v spodnjih prostorih. Povsod je voda in mrzla voda, v čakalnici še posebej pitna voda s higiensko napravo. Kopališče je razdeljeno na štiri oddelke s posebnimi nodniki. V prvem oddelku je 12 moških kabin s prhami, v drugem oddelku 7 kabin s prhami in 5 kabin s kadnimi kopelmi. Vse kabine so zelo udobno in čedno opremljene. Zaradi boljšega zračenja so vse kabine zgoraj odprte. V tretjem oddelku so 4 moške kabine s kadno kopeljo, v četrtem pa parna in topla zračna kopel. Tu je velika soba z omanami za 16 oseb. Preden bo prišel kdo v omano ali toplo zračno kopel, pride pod pršno kopel, nato polagoma v parno ali toplo zračno, kjer bo do 70 stopinj vročine. Tu bodo prišli na svoj račun revmatični. V podprilžitju bo tudi frizerski in brivski salon. Cene kopanja bodo še precej primerne: prhe 4 in 3 din, kadne kopeli 9 in 7 din, parne 16 in 14 din.

Borža dela

Pročelje in vhod je izdelan iz umetnega kamna, fasada pa z žlahtnim umetnim kamnom. Do

moški in ženski oddelke, sta dve umivalnici s toplo in mrzlo vodo.

Podstrešni prostori so določeni za pralnico, sušilnico, likalnico in shrambo za perilo. Pralnica je moderna in zvezana s kopališčem in ostalimi nadstropji z električnim dvigalom, ki bo prenašalo perilo.

Delavski dom ima tudi električno uro.

Vabimo vso celjsko javnost, zlasti pa delavstvo, da pride v nedeljo ob 9 dopoldne k slavnosti, ko bodo odprli novi Dom, nakar si bo lahko od 10-12 ogledalo vse te zanimive notranje prostore novega Delavskega doma.

S. S.

Smrtna avtomobilska nesreča ob Savi

Rajhenburg, 14. sept.

Nocoj v ponočnih urah se je na oni strani Save nekako v sredi med postajama Blanca in Rajhenburg zgodila velika avtomobilska nesreča. Po cesti na kranjski strani ob Savi je vozil tovorni avtomobil, ki je iz Vojnika vozil les proti Krškemu. Nasproti je privozil luksuzni avtomobil, ki pa ni močnih žarometov ugasnil ter prižgal slabših luči, kakor veljajo cestno-policijska določila. Zaradi tega je bil šofer tovornega avtomobila docela oslepljen. Ker se je šofer tovornega avtomobila v tisti bleščeči se luči bal, da se ne bi zadela, se je preveč izognil v stran. Tisti hip pa je tovorni avtomobil že zdrčal v podcestni jarek, kjer je obležal.

Neznani avtomobilist, ki je vse nesreče kriv, je kratkoma ponesrečenca pustil v jarku ter odpeljal. Šofer tovornega avtomobila je laže ranjen, njegov sopotnik pa je mrtev obležal v avtomobilu.

Ta nesreča je znova glasen opomin vsem avtomobilistom, da morajo ob vsakem nočnem srečanju na cesti žaromete ugasniti, ker sicer je nasproti vozeči se avtomobilist, kolesar ali pešec v

Roparski napad na duhovnika pod Sv. Katarino

Ljubljana, 14. septembra.

Neki duhovnik se je v terek napotil k Sv. Katarini nad Medvodami, obiskat ondočnega župnika, svojega prijatelja. Z brevijem v roki se je dvignil že visoko v hrib, ko sta ga na samotni poti v gozdu pričakala dva človeka, stara 20-30 let. Planila sta nanj in ga podrla na tla. Ker se gospod ni branil, sta mu hladnokrvno iz žepov pobrala srebrno uro z verižico, denarnico s 85 din in listnico. Bila sicer debelejša, navidez napolnjena z bankovci, ni pa bilo v njej nikakega denarja. Odvzela sta mu tudi — zavojček bonbonov. Sicer sta se pa »obzirno« obnašala: nista ga udarila; vrnila sta mu vse legitimacije, pisma in druge papirje; tudi denarnico z enim dinarjem drobja sja mu dala nazaj; vse drugo sta mu pustila, le za denar jima je bilo in za srebrnico. Tudi brevir sta preiskala; ko v njem nista našla bankovcev, sta ga vrnila z vsemi podobnicami vred. Zbežala sta v

Kmečki dan na Lešah pri Prevaljah

Prevalje, 12. septembra.

Prosvetno društvo na Prevaljah in sadjarska zadruga na Lešah sta preteklo nedeljo priredili na Lešah lep kmetijski dan. Dopoldne je bila blagoslovljena in odprta velika moderna sušilnica za sadje ob veliki udeležbi ljudstva. Zahvala za to koristno napravo, ki bo poleg tega, da bo prinašala gospodarske koristi, tudi vzgojno vplivala na ljudi in jih odvajala od pijančevanja, ker bo pomagala odpravljati preobilo pridobivanje sadja, gre zavednim prosvetnim in gospodarskim delavcem, posebej pa še kraljevski banski upravi, ki ima v osebi tukajšnjega kmetijskega referenta zelo delavnega in spretnega tolmača svoje skrbi za napredek kmetijstva v tem obmejnem okraju.

Dopoldne pa je bila uprizorjena sedaj že po vsej mejiški in dravski dolini znana igra »Kmet-ska ovsete«, ki jo je pozorno gledalo in poslušalo skozi tri ure okroglo 1000 ljudi. Nekateri prizori iz te igre, ki je posneta iz resničnega življenja in skuša ohraniti najlepše narodne šege in navade, so poslušalce agnili do solz. Vreme je postreglo s krasnim sončnim dnevom, kar je vtis igre, ki so jo igrali na prostem, še povečalo, ker ji je dalo za kulise vso to krasno naravo, ki je vsa v soncu padala v doline na eni strani, na drugi strani pa se dvigala v črne vrhove uršlegorskega pogorja.

Sedemstoletnica Marijine božje poti v Velesovem

V Velesovem najbrž še nikdar ni bilo takih slovesnosti in tu se najbrž še nikdar ni zbralo toliko ljudi kot na letošnji Mali Šmaren, ko so bile pri nas sklepne slovesnosti ob sedemstoletnici tukajšnje Marijine božje poti in nas je počastil s svojim obiskom tudi prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman. Ze k zgodnji vs. maši je prišlo izredno veliko ljudi, nabirali pa so se še vse dopoldne: prihajali so peš, mladina se je pripeljala na kolesih, oddaljenejši so napregli konje v »zapravljivke«, s tržiske plati in iz Trčiča samega pa so se pripeljali kar v avtobusih. Ob desetih, ko je prevzvišeni gospod škof pridigal in maševal, je bila prostorna velesovska cerkev nabito polna. Naravnost ogromno ljudi pa se je sešlo dopoldne k zaključni procesiji. Od ene naprej je bilo na cesti od Trate proti Adergasa ljudji, kot bi se pomikala k božji Materi Predkloster procesija brez konca in kraja. Cerkev, ki je vendarle med največjimi v škofiji, je mogla sprejeti komaj polovico zbrane množice.

Ob pol treh je stopil na prižnico g. ravnatelj Jagodine, po pridigi pa se je razvila veličastna procesija. Na čelo so fantje nosili farno bandero, za njimi se je vila dolga dolga vrsta moških častilcev božje Matere, potem je šla šolska mladina s svoj zastavo, nato so korakali slovenski fantje in dekleta v krojih, za njimi velika skupina narodnih noš, fantovske in dekliške Marijine družbe z zastavami, godba, pevci, blizu trideset duhovnikov in bogoslovcev s prevzvišenim gospodom škofom, za temi so štirje bogoslovci na položajcih in v venci opleteni nosilniki nosili nad sedem sto let stari Marijin kip iz trona v velikem oltarju, spremljale so ga pa belo oblečene deklice z lilijami v rokah. Za Marijinim kipom so stopali zastopniki oblasti, zadaj pa so se razvrstile ženske. Vseh ljudi v sprevodu je bilo po malem dva do tri tisoč. Vsi so pobožno molili ali peli. Mnogo ljudi pa je ostalo še pred cerkvijo in po poti v špalirju. Procesija je bila zares veličastna. V Ve-

lesovem smo navajeni lepih procesij, saj pridejo k našim velikonočnim procesijam ljudje z vseh strani in nočna procesija na Veliki Šmaren za uvod letošnjih slavnosti je bila tudi lepa, a ta je presegla vse naše pričakovanje.

Ta procesija n množice ljud, k so bili v špalirju, dokazujejo, da je slovenski narod ohranil krščansko vero prednikov, ki nam je zanjo dokaz prav ta neznatni, grobo obdelani kip božje Matere iz Velesovega. Druga cerkev je zdaj v Velesovem in drug samostan, od začetkov božje poti se nam je ohranil edinolate za lesen kip, ki so ga nosili pri procesiji in ki nam predstavlja njo, ki je čuvala nad našim narodom in ga varovala skoz stoletja in stoletja, ki je skoz sedem vekov posredovala milosti romarjem v Velesovo, ki »hude ure grozni, strašni čas po priprošnji njeni gre od nas«, ki »suho, moč, slano zadrži, če se ji prosilec vreden zdi, ki »milosti iz nebes po nji rose, radosti se polni nam srce (velesovska Marijina pesem)«, ki nas bo varovala in čuvala nad nami tudi še za naprej, če bomo le zvesti njenemu Sinu. Ta procesija je bila zahvala božji Materi za vse milosti, ki nam »iz nebes po nji rose«, in kot prisega zvestobe katoliški veri tudi za naprej. In zato smemo pričakovati Marijinega varstva, saj Marija bedi in ščiti pred hudo uro, pred močjo in sušo in slano ter vsako nesrečo, telesno in zlasti še dušno, ljudi, ki so njenemu Sinu zvesti.

Ko se je po procesiji odprl v velikem oltarju tron in se je spet pokazal Marijin kip, so se začele slovesne litanije. Trideset duhovnikov in bogoslovcev s prevzvišenim gospodom škofom je pelo pred oltarjem, odpevala pa je vsa cerkev in tudi množica, ki ni mogla v cerkev, je spoštljivo sodelovala. To so bili pač trenutki, ki jih ne bomo zlepa pozabili: ne domačini in tudi ne romarji, ki bodo prav gotovo radi prihajali v Velesovo tudi še v osmem stoletju tukajšnje Marijine božje poti.

Rešite
svoje
zobe

Sargov
KALODONT

proti
zobnemu
kamnu

nevarnosti, da pade ali v jarek ali pod avto. Tako se glase oblastvena določila, ki pa se jih nekateri še vedno nečesto držati. In žrtve takih brezobzirnih divjakov so potem morda njihovi tovariši, ki se držijo navodila. Taka brezobzirnost je vredna vse obsodbe in hude kazni.

Pouk angleščine na srednjih šolah

Lani je prosvetno ministrstvo odredilo, da se lahko začne v največjih mestih v državi (med njimi tudi v Ljubljani) v 3. razredu ene realne gimnazije poučevati angleščina namesto nemščine, če se prikladi zato dovolj učencev. Namen je bil pač, da se nauči vsaj del naše mladine tudi tako važnega svetovnega jezika, kot je angleški, in se na ta način dotedanja enoličnost nekoliko popravi.

Značilno pa je, da se kljub prigovarjanju lanj za ta pouk na vseh ljubljanskih zavodih ni prijavilo učencev niti za en dober razred ter je zaradi tega dobra stvar morala pasti v vodo. Pa smo včasih tako radi pozabljali čez togost šolskega ustroja, ki da ne dopušča nobene proste izbire; ko pa je prišla lepa priložnost, je nismo uporabili. In vendar ni nič bolj prirodnega in potrebne-ga kot ta odredba. Angleščina je res svetovni jezik; če se v vsakem oziru ne le meri z nemščino, ampak jo tudi prekaša. Če gremo kam dalje v široki svet, boste najlaže shajali z angleščino. Če se hočete uveljaviti v svetovni trgovini ali gospodarstvu, politiki ali znanosti, vam bo brez nje zmeraj nekaj manjkalo. Kaj čuda, da se je Nemci ali Francozi in drugi v prvi vrsti uče, ker se pre-dobro zavedajo njenega pomena. Pri nas pa je podoba, da velika večina celo med izobraženci računa v svoji negibnosti še vedno le z nemščino. Sorazmerno redki so še pri nas taki, ki so se povzpeli nad te ozke vidike in se sami seznanili s tem jezikom. Pa bi si tudi med nami v marsičem ravno z angleščino lahko pomagali.

Ne gre za to, da bi na vsej črti hoteli zame-njati pri pouku angleščino z nemščino, ki se bo že zaradi dolge tradicije in neposredne sosesčine pri nas držala. Za to gre, da se vsaj nekaj dijaštva seznanji z angleščino že v šoli, da se ne bo moral vsak, ki bi se rad, učiti je le s težavo in stroški zasebno. Pri tisočih srednješolcev v Ljubljani bi se vendar moralo najti nekaj desetih takih, ki bi pokazali malo več poguma in dalekovidnosti. Saj za tega ali onega morda res pridejo v poštev po-misleki, kakor morebitna premestitev v kako dru-gro mesto itd., ki pa tudi niso tako nepremagljivi, toda za mnoge je v splošnem vseeno, kateri jezik si izberejo: laže kot angleščino se bodo naučili v naši sredini privatno nemščino, če že menijo, da jo bodo res potrebovali. Je pa dosti takih, ki bi jim bolj prav prišla prva kot druga: treba bi bilo le začeti, oziroma poskusiti.

Sploh je to nezanimanje za angleščino čudno, ko pa imamo toliko izseljencev v Severni Ameriki. Čudno tudi, ko pa se v državi angleški vpliv močno čuti in so tudi angleški obiski čedalje po-gostejši.

Čudno pa je to posebno, ko naš položaj ve-leva, da se vodilno izobraženstvo poleg francošči-ne v večji meri seznani z angleščino. To neznanje nam je že veliko škodovalo in nam bo še. Pri vsakem narodu obvlada danes lep del inteligence angleščino, ker je to koristno in potrebno, zakaj bi se mi tega ne zavedali? In najlaže se temeljito »riučiš jeziku, če imaš priliko za to že v šoli, da dobiš v njej trdno podlago. Kasneje in privatno gre to dosti težje, zlasti če je jezik tako oddaljen, kot je angleški.

Upajmo, da bo letos zopet dana priložnost za vpis k angleščini in da to pot ne bo popolnoma zavržena.

Slinavke in parkljevke v Vuzenici ni!

Vuzenica, 13. septembra.

Zadnji čas se pogosto širijo vesti, da se je pojavila na področju občine Vuzenica, okraja dravovrškega, slinavka in parkljevka. Take vesti, navadno plod nepoznavanja bolezni ali pa strem-ljenja po senzaciji, lahko gospodarskim interesom občine in sploh celega okraja občutno škodujejo. Da so zaple avstrijske (nemške) oblasti promet na jezero, so krive samo neresnične govorice o postanku slinavke in parkljevke.

Da se ne povzroči še večja škoda in da se ne begajo živinorejci in drugi zainteresenti po ne-potrebnem, se prebivalstvo opozarja, da lažnim govoricam ne verjame in jih ne raznaša. Če bi se bolezen res kdaj pojavila, se bo pravčasno tudi službeno naznanila. Ako pa bi še eden ali drugi le razširjal neresnične vesti, je dolžnost vsakega, da ga naznani oblastvu zaradi kazen-skega postopanja.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 15. septembra: Marija 7 žalosti. Nikomed, mučenec.

Petek, 16. septembra: Kornelij, papež; Ljudmila, vdova.

Novi grobovi

T V Višnji gori je umrla ga. Ana Groznik. Pokopali jo bodo v petek ob 9 dopoldne na višnegorsko župno pokopališče. Naj počiva v miru! Žalostim naše sožalje!

Osebnosti

Na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani je z dekretom ministrstva trgovine in industrije nastavljen za suplenta honorarni nastavnik, dipl. filozof Janež Stanislav.

Specijalna Turška

nova Meinlova mešanica. Z njo pripravljena turška kava bo ostala Vašim gostom v dobrem spominu.

JULIO MEINL

Specijalna trgovina kave

— Nagradno tekmovanje modelov priredi ljubljanski oblastni odbor aerokluba v nedeljo 25. septembra ob 3 popoldne na ljubljanskem aerodromu. Tekmovali bodo jadralni in motorni modeli. Tekma bo zanimiva zaradi vrst modelov kot tudi zaradi borbe za nagrade. Modelarji, ki se žele udeležiti tekmovanja, naj takoj sporoče ljubljanskemu oblastnemu odboru število modelov, njih velikost in tip (jadralni ali motorni model).

— Večerni tečaji za nemščino, stenografijo, strojepis, knjigovodstvo, trgovsko računstvo in korespondenco na Trgov. učil. in stenogr. institutu Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 14. Tudi posamezni predmeti!

— Za obrtno razstavo v Belgradu potrebujemo nujno fotografske posnetke iz vojske kolonije na Lomu lanske leto in od letošnjega taborjenja vajencev na Možkanjci in od letošnje počitniške kolonije vajenk pri Sv. Joštu. Jože Berdajs, OUZD, Miklošičeva cesta 20, II. nadst., soba 365.

— Italijansko in italijansko korespondenco se lahko učite v posebnem tečaju na Trg. učil. in stenografskem institutu Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15.

— Priznanje slovenskemu obrtniku v Belgradu. Te dni so bile od belgrajske občine sporočene nagrade in ocene gostinskim obrtnikom. Slovenska gostilna in restavracija Rifer v Cetinjski ulici je dobila tretje mesto. To priznanje je važno še bolj, če pomislimo na konkurenco velikih restavracij in na to, da je bila komisija sestavljena iz domačinov. Toda čistoča lokalov je vprašanje zase in Slovenci smo na to priznanje v Belgradu ponosni. Gospodu Riflu čestitamo k častnemu uspehu, posebno še, ker vemo, da se snaga v lokalih v Belgradu malo rentira in pomeni le žrtve. Podjetni g. Rifel je odprl še en lokal ob Bajlonovi pivovarni in ga preuredil v lepem slovenskem slogu.

KINO SLOGA Telefon 27-30
Veliki filmski igralec **Paul Muni**
kot Louis Pasteur v filmu

Rešitelj človeštva

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

— Dijakom, ki odhajajo v Belgrad. »Klub Slovesnih katoliških akademikov v Belgrad« obvešča tovariše akademike in zlasti abituriente, ki nameravajo študirati na belgrajski univerzi, da so naši klubovi prostori v Jovana Ristića ulici 34, kjer dobite vse potrebne informacije glede študija v Belgradu pismeno, takoj po prihodu v Belgrad pa se zglasite osebno. Predsednik.

— Vsak dan do vključno dne 9. oktobra, sprejemajo vse biljetarne Putnik-a prijave za poseben vlak v Trst, ki vozi dne 16. oktobra t. l. — I. mednarodni kongres za umetna gnojila v Rimu. Kakor smo že poročali, bo od 3.—6. oktobra mednarodni kongres za umetna gnojila v Rimu. Udeleženci kongresa so deležni 70% popusta na italijanskih železnicah za dopotovanje na kongres in povratek in tudi za vsa potovanja in izlete po kongresu po južni in severni Italiji do 21. oktobra. Kdor se želi udeležiti tega kongresa, naj se pismeno obrne na docenta g. dr. Stevo Nikoliča, glavnega sekretarja narodnega odbora kongresa za umetna gnojila v Zemunu, kjer bo po nakazilu 100 lir prejel izkaznico za znižano vozno in legitimacijo za udeležbo na kongresu.

Zobozdravnik-specijalist

za zobne in ustne bolezni

M. u. Dr. V. Čerček

je otvoril privatno ordinacijo
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 10

— Vremenska napoved. Jugoslavija: Razvedrilo se je po vsej kraljevini razen v moravski banovini, kjer je jako oblačno in deževno. Temperatura se je zvišala. Najnižja je zabeležena v Novem Sadu 6, najvišja pa v Splitu 28 stopinj. — Napoved za danes: Pretežno jasno z jutranjimi megli in dolinam rek in v kotlinah. Povečanje oblačnosti v zahodnih in severozahodnih krajih. Temperatura se bo zvišala. Noči pa bodo precej hladne.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Službeni list kr. banske uprave dravske banovine prinaša v svojem 74. kosu od 14. septembra uredbo in navodilo o dopolnitveni zapisniku in kompenzacijskem sporazumu z dne 22. avgusta 1936 med Jugoslavijo in Grčijo, podpisanim v Atenah dne 29. junija 1938; uredbo o opravljanju manjših zidarskih, tesarskih in kamnoseških obratov; navodila za pobiranje izrednega cestnega prispevka od čezmernih uporabnikov javnih cest; uzeance za trgovanje z repico na ljubljanski borzi.

— Zahtevajte spored in informacije za poseben vlak v Trst, ki se vrši dne 16. oktobra t. l., v vseh biljetarnah Putnik-a.

— Trgov. učil. in stenografski institut Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 14, obvešča, da se prične poseben tečaj za stenografijo v petek 16. t. m. ob 3 popoldne.

— Prijavite se za izlet s posebnim vlakom v Trst, ki se vrši dne 16. oktobra, pravočasno pri vseh biljetarnah Putnik-a.

— Nove šolske knjige: V zalogi Jugoslovanske knjigarne so izšle letos sledeče nove učne knjige: Bohinec-Miklavčič-Savnik, Zemljepis za 4. razred srednjih šol, 34 din; Kolarič-Pacheiner, Nemška vadnica za srednje šole, II. letnik, 32 din; Kolarič-Pacheiner, Nemška vadnica za meščanske šole II. letnik, 32 din; Južnič, Latinska čitanka za 3. razred klasičnih in 6. razred realnih gimnazij, 28 din; Pečjak, Zgodovina za 2. razred meščanskih šol, 32 din; Čermelj-Lapajne, Geometrija za 3. razred meščanskih šol obrtno industrijske smeri ter za 3. in 4. razred meščanskih šol kmetijske in trgovske smeri, 28 din; Fakin, Državnoznanstvo za 4. razred meščanskih šol, II. del, 25 din.

Ljubljana

Zanimiva hiša na Tržaški cesti

Pred kratkim je zrastle na Tržaški cesti nasproti tobačne tovarne nova trinadstropna stavba, ki je last Kane Karle in njene sestre Strekelj Mare z gradu Lože pri Vipavi. Hiša je zgrajena zelo ekonomično in praktično. V vsaki etaži so na sorazmerno prav majhnem prostoru po štiri stanovanja, ki imajo vsa kopalnice. V kletih je poleg dvorane in pralnice tudi shramba za kolesa. Po vseh stanovanjih je plinska napeljava in v vsako stanovanje je izpod strehe napeljana antena za radio. Za hišo pa bo precej velik park, ki bo dostopen vsem stanovalcem.

Posebnost zase pa je pročelje te hiše, ki je v bistvu zelo posrečena arhitektonska rešitev skladnosti med okni stanovanja in stopnišča. Projek-tantka arch. Kane-Čučkova je to dosegla na ta način, da je razvrstila po vsej dolžini stopnišča na zunanji strani različne slikarije in postavila med okna posameznih stanovanj učinkovite okraske. Tako je dobila fasada značaj enotnosti, slike same po nudi jo še posebej odlični estetski učinek.

Slike so tri in sicer v vsakem nadstropju po ena. Predstavljajo kralja Matjaža, ki spi v gori, lepo vilo na morskem obali in Martina Krpana s kobilico. To so zgraffiti, ki jih je odlično izvršil akademski slikar Saša Santej.

Način tega slikanja temelji na principu različno barvanih plasti, ki jih mora slikar toliko časa odstranjevati, da pride do zelene barve. Zaradi tega je njihova trpežnost mnogo večja kot fresk in podobnih načinov slikanja, ki so se ponekod pri nas kaj slabo obnesli.

Podobne zgraffite ima tudi nova hiša v Pražakovi ulici, ki jih je izdelal tržaški slikar Črnigov, seveda le v eni sami barvi. Ta slikarija vzbuja zelo veliko zanimanje. Zeleti bi bilo, da bi takih slik, ki so hiši in njeni okolici v lep okras, dobili še več, kajti Ljubljana bi tako mnogo pridobila na svoji lepoti.

Dr. Kramarič Alojzij

šef-zdravnik sanatorija šlajmerjev dom
zopet redno ordinira od 16. t. m. dalje.

I Sv. maša za umrlo gospo Jelo Lozar. V soboto, dne 17. t. m. bo ob 7 zjutraj v stolnici sv. maša za pok. g. Jelo Lozar.

I Prosvetno društvo Trnovo priredi v nedeljo društveni izlet, združen s farnim izletom Trnovčanov na Trško goro. Odhod z jutranjim turističkim vlakom ob 5.22 do Novega mesta.

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Zal Vam bo, če si ne boste ogledali še danes ob 16, 19.15 ali 21.15 naše res smešne burke

KINO UNION Telef. 22-21

Korajžni ženin

H. Rühmann - H. Moser - Th. Lingen - G. Huber

cerkve dalje do Mestnega trga bo pa dela nadaljevala najbrž šele prihodnje leto v mrtvi sezoni, da bodo trgovina in obrt ter sploh vse prebivalstvo čim manj občutili neprijetne posledice teh prepotrebni del. V prvi vrsti se je pa mestna občina pri tej odločitvi ozirala tudi na šolsko mladino in na naše gospodinjke, da jim pozimi ne bo treba gaziti po razdrhtih cestah in se bodo lahko vsaj od florijanske cerkve dalje še vedno udobno vozile s tramvajem nakupovat v mesto in po vseh drugih svojih opravkih. Prebivalstvo šentjakobskega okraja bo pač moralo nekoliko potrpeti, saj gre predvsem za korist vse dolenske strani našega mesta.

I Davek je vedno neprijetna stvar, ker ga moramo plačevati. Mestna socialna davičina, ki jo stalna zbira mestna občina, pa ni prisilna, temveč čisto prostovoljna dajatev, ki jo vsak po svoji moči plačuje. Občina zbira prispevke, da jih bo v zimskem času porabljala za kritje delavskih mezd pri javnih delih, ki jih bodo vršili brezposelni delavci. Vsakdo naj pazi, da izroči denar le pooblaščenemu mestne občine, ki mora za vsak prispevek izdati potrdilo in ohraniti za urad prepis potrdila.

I Z ora sta padla. Včeraj popoldne se je zgodila huda nesreča delavcu Skobetu Jožetu, ki je bil rojen leta 1912 in stanuje v Vodmatu. Zaposlen je kot delavec pri stavbeniku Ledlu Ivanu. Na Tyrševi cesti je padel z ora pri stavbi in si zlomil roko in nogo. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico. — Podobna nesreča pa se je zgodila tudi Maroltu Ivanu, mizarju iz Dravlj, ki je delal pri trvdki Naglas v Celju. Prav tako kakor Skobe je tudi ta padel z ora in si pri padcu zlomil roko in nogo. Z vlakom so ga prepeljali v Ljubljano, z glavnega kolodvora pa ga je reševalni avtomobil prepeljal v splošno bolnišnico.

I Stenice uničuje zanesljivo in varno s strupenim plinom edino desinfekcijski zavod mestnega fizikata.

Sestanki

Fantovski odsek sv. Jakob ima drevi ob 8 svoj redni sestanek pri »Zagorcu«. Bratje, va-bim vas, da se ga točno in polnoštevilno ude-ležite! — Predsednik.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Mar-jin trg; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta; mr. Bo-hinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Maribor

m Posestne izpremembe. Paško Zorič, posest-nik v Sibeniku, je prodal polovico hiše Meljska cesta št. 1 Perini Zorič v Mariboru za 550.000 din; Vinko Lašič je prodal Zdenku Pipušu parcelo 5 hišo in pritliklinami na Tržaški cesti 98 za 200.000 din; gimn. ravnatelj v p. Ivan Brčić je prodal hišo s parcelo v Prisojni ulici 2 (Meljski hrib) zasebnici Franciški Selec in prodajalki Mariji Babič za 150.000 din.

m Iz orožniške službe. V poročnika je napre-doval orožniški podporočnik Minič R. Milorad, poveljnik orožniškega voda za okraj Maribor levi breg. Čestitamo!

m Kaj je z revizijo Privredne zadruge. Med članstvom Privredne zadruge vlada veliko zani-manje, kdaj bo banaka uprava odredila revizijo za-drugnega poslovanja. Za to revizijo je mariborsko okrožno sodišče banske uprave že trikrat zaprosilo. Potrebna bi bila zlasti sedaj, ko je prejšnje vod-stvo Privredne zadruge prevzela likvidacijske posele.

m Iz železniške delavnice. Nesreča, ki je za-dela na žerjavu zaposlenega delavca Jožefa Cvah-te — poročali smo o njej v včerajšnjem »Slovincu« — se ni zgodila na koroskem kolodvoru, temveč v želez. deslavnici v montažnem oddelku. Na žer-javu, ki je strl Cvah-tejo lobanjo, so bili včasih za-posleni le stari, izkušeni delavci. Cvah-te pa je šele nedavno prišel k temu poslu, pa ni bil dovolj pre-viden. — Delavci se še vedno razburjajo, ker jim postaja na kor. kolodvoru zvečer ob zaključku dela postavlja tik pred izhod iz delavnice tovorni vlak, da se morajo plaziti pod vagoni na prsto. Včasih vlak nenadoma krene in je res čudež, da se še ni zgodila usodna nesreča.

m Poročila sta se šef oddelka kontrole mer v Mariboru g. Miroslav Puc in gospodična Elizabeta Kavčič. Poroka se je vršila v franciškanški bazi-li-ki. Iskreno čestitamo!

m Nič se ne izmikamo — kakor nam to očita »Delavska politika« glede vprašanja zaposlitve inozemskih nameščenecv v Mariboru. Res pa je, da se je dosegal edino še naš list zavzemal za na-stavitev naših ljudi, dočim socialistov in »Delavske politike« inozemski nastavljenici nikoli niso razbur-jali, saj so vedeli, da imajo v njih najboljšo priga-njače za svoje organizacije. — Tudi bi lahko »De-lavske politike« postregli z imenom socialističnega generala, ki je izdal tovarnarju ime njegovega uradnika, ker se je pritoževal zaradi inozemskih nastavljenecv. Povedali bi ji lahko celo o balah platna, ki jih ti »generali« včasih dobivajo. Tudi za to bo še prišel čas!

m Ljudski oder. Drevi ob 20 estanek na odru. Tudi novi člani dobrodošli!

m Šolske maše se prično s prihodnjo nedeljo zopet v franciškanški baziliki. Sv. maša za šolarje bo vsako nedeljo ob 8.30 ter bo najprej kratka pridiga, nato pa služba božja. Ta šolska maša bo za vse ljubke šole franciškanške župnije.

m Dvakrat je bil pičil modras. Žrtve nenavadne nesreče je postala 41 letna posestnica gospa Ana Urbas iz Slemen pri Selnici ob Dravi. Na njivi jo je pri delu pičil modras, in eicer jo je vsakala razdražena kača, na katero je slučajno stopila, dvakrat v desno nogo. Prepeljali so jo takoj v ma-riborsko bolnišnico.

m Umrl je v mariborski bolnišnici upokojeni železničar Ivan Legiša, star 68 let. Naj počiva v miru!

m Najtežji mariborski zvon je ulit. V terek so ulili v Bühlrovi larni v Račah najtežji zvon, ki bo pel v Mariboru. Zvon, ki bo tehtal okrog 5500 kg, je namenjen za franciškanško baziliko ter ga bodo namestili v severnem stolpu ob Aleksan-drovi cesti, kjer sedaj ni zvonov. Dosedaj je imela najtežji zvon mariborska stolnica. Ta tehta 3400 kg, novi franciškanški ga bo tedaj za dobrih 2000 kg prekosil. Prejšnji največji franciškanški zvon, ki so ga rekvirirali za časa svetovne vojne, je tehtal 4400 kg. Novi zvon, ki so ga v terek ulili, bo ostal vse teden v oklepu svojega modela, da se ta velika masa polagoma ohladi.

m Nevarna cirkularka. Pri žaganju drv se je poneerečil 56 letni žagar Leopold Krainc z Ruske ceste. Cirkularka mu je odžagala dva prsta na desni roki.

m Na splošno željo ponavlja Ljudski oder v nedeljo, dne 18. t. m. popoldne narodno igr »De-

seti brate«. To pot se bo skrbelo, da bodo odmorili krajši.

m Večerne cene za abonma. Kako velik po-pust napram večerni vstopnici nudi abonma, po-kaže tale primerjava: neabonenta bo stalo 14 dramskih ter 7 glasbenih predstav in 1 koncert v III. do V. vrsti v parterju 400 din, dočim dobi abonent-uradni popolnoma iste prireditve, v istih vrstah za 8 obrovov po 28 din, to je skupno 224 din. (Abonent si torej na ta način prihrani 176 din, to je več ko 44%).

m Najcenejši sedež v mariborskem gledališču se dobi v abonmaju že za 8 din na mesec. Ker velja ta vsota za tri predstave povprečno, stane torej ena predstava abonenta niti ne celih 3 din.

m »Slov. narod« sporoča »veselo« vest, da bo zopet nekdo odpadel od katoliške cerkve. V svoji torkovi številki »Slovenski narod« ginljivo poroča o ginljivem slvesu starokatoliškega župnika in meščanekošolskega učitelja Segule od Maribora in njegove starokatoliške družine. Med drugim pravi »Naroda«, da je iz Segulovih člankov, ki jih je objavljval v mariborskem Večerniku Jutra, prihajal pravi, nepatvorjeni Kristusov nauk, proti koncu poročila pa pravi, da je Segula svojim vernikom sporočil veselo vest, da bodo dobili novega du-hovnika, ki bo odpadel od katoliške cerkve.

Celje

c Celjska dijaška Marijina kongregacija je včeraj popoldne obiskala romarsko svetišče v Pe-trovcih. Številnim zbranim dijakom je spregovo-ril o duhovnem življenju med francosko katoliško mladino g. dr. Emil Hodnik. Lep sestanek se je zaključil z lavretanskimi litanijami z ljudskim pet-jem in zakramentalnim blagoslovom.

c Prosvetni tabor z javnim mladinskim telo-vadnim nastopom priredi v nedeljo 18. septembra Katoliško prosvetno društvo v Grižah in obenem proslavi 45letnico svojega društva. Ob 9 dopoldne bo na križišču banovinskih cest v Migojnicah spre-jem, nato pa v župnijski cerkev sprevod skozi vas. Po službi božji bo slavnostno zborovanje, ob 3 popoldne pa javni telovadni nastop. Vabljeni!

c Danes nastopi v Celju 1. moštvo table tenis sekcije Hermesa iz Ljubljane z državnim prvakom Kosmino in Marinkom proti table tenis sekciji SK Jugoslavije v telovadnici okoliške šole.

c Celjska mestna občina oddaja v zakup opremljeno brivnico v novem kolopislu na Vrazo-vev trgu. Pojasnila se dobe v pisarni Delavskega doma na Vrazovem trgu. Ponudbe je vložiti na mestnem poglavarstvu soba št. 9 do vključno 17. septembra do 11 dopoldne.

c Okrožno nagradno tekmovanje. V soboto popoldne in v nedeljo ves dan je bilo na strelišču strelsko tekmovanje celjskega strelskega okraja. Tekmovanja, na katerem je nastopilo 160 strelcev iz vseh krajev celjskega okraja, se je udeležil okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobec, celjski župan g. Al. Mihečič, pomočnik komandanta 39. p. p. polkovnik Defer in podpolkovnik Krasnik. Tek-movali so posamezniki in pa tričlanske ekipe iz Celja, Trbovelj in Vojnika. Zmagala je celjska ekipa, ki si je priborila 257 točk in novi prehodni pokal celjskega strelskega okraja, dočim si je te-den prej priborila na Vranskem tudi pokal tam-kajšnje strelske družine. Rezultati so bili sledeči: 1. Blumer (Celje) 126 točk imed 150 dosegljivih; Blumer je postal a tem okrožni prvak. 2. Keblič (C) 113. 3. poročnik Tkalec (C) 101. 4. Aman (C) 99. 5. Lakner (C) 99. Mladinsko tekmovanje: 1. Krulc (C) 61 točk izmed 100 dosegljivih. 2. Keblič (C) 51. 3. Čepin (C) 47 točk. Razdeljenih je bilo 15 nagrad, poleg tega pa tudi diplome, ki jih je raz-delil predsednik strelskega okraja g. podpolkov-nik Krasnik. Sedem članov celjske strelske druž-i-ne je odpotovalo v Belgrad na državne strelske tekme. Celjskim strelcem iskrena čestitamo k uspehu.

KINO UNION

»Demoni zraka« (Peter Lorre)

c Odmev kolektivne pogodbe. 3. sept. je bila med mizarskimi mojstri in mizarskimi pomočniki v Celju podpisana kolektivna pogodba, ki velja ne-preklicno za dobo 6 mesecev. Zadnji čas pa je prišlo med mojstri in pomočniki da nesporazumov, tako da so celjski mojstri odpustili več svojih po-močnikov. Te dni se pripravlja zopet ponovni se-estanek mizarskih mojstrov in pomočnikov.

c Veliki aeromiting pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla bo v nedeljo 18. sept. na Jezovnikovem travniku na Levcu. V soboto prilete lovski vojska in brezmotorna letala. V nedeljo popoldne ob 2 blagoslovitev brezmotornih letal, nato akrobacije lovskih letal in pad s pada-lom z aeroplana. V soboto in v nedeljo poleti ob-činstva. Vabljeni!

Nevarna tatova prijeta v Celju

Celje, 14. sept.

V terek popoldne sta prišla v modno trgovino g. Zabukovška Maksa v Cankarjevi ul. dva boljše oblečena gospoda. Eden od teh je prosil mojstra, da mu prišije na suknjo gumb, ki mu je manjkal. Mojster je sam žival gumb, medtem pa je drugi gospod izmaknil balo moškega suknja in pobegnil.

G. Zabukovšek je takoj obvestil dva poli-cijska agenta, ki sta bila storišilu takoj za peti-mi in ga tudi izsledila v Kovski ul. ter ga are-tirala. Moški ni imel več suknja, ker ga je vrgel v klet davčne uprave. Nekaj časa je zanikal tatvi-no, končno pa je priznal. Nato sta aretirala še njegovega kompanjona.

Pri zaslišanju se je dognalo, da sta to neki Podkrajšek iz Siska, ki je po poklicu kro-vec, in Toplak Franc, zidar, oba stara po 31 let. Po daljšem zaslišanju sta priznala, da sta skušala na isti način kakor pri g. Zabukovšku po-izkusiti svojo srečo tudi pri krojaškem mojstru Selišku, kjer pa se jima je ponesrečilo. Oglasila sta se tudi pri Almoslechnerju, kjer sta zahte-vala boljše zlato uro z nekim posebnim žrnim vložkom, da bi tako dalj časa lahko izbirala uro in si ti tudi kaj vtaknila v žep. Trgovca je bil seveda previden in nakana se jima ni posrečila. Nato sta se oglasila tudi pri urarju Loibnigger, kjer se jima tudi ni posrečilo, da bi lahko kaj izmaknila. Toplak ima popolnoma nov plašč, ka-terega je najbrž dobil na ljubljanskem velesejmu. Pred dnevi sta se namreč potikala po Ljubljani. Imena, pod katerimi sta danes bila aretirana, sicer nista zanesljivi, ker se je pri aretaciji Pod-krajšek najprej izdal za Nikolija in šele nato je dejal, da se piše Podkrajšek. Začasno so ju obdržali še v zaporih celjske policije.

Dr. Janko Grampovčan:

Neenaka obremenitev prog in osebja naših železnic

Ravnateljstva:	
Belgrad: potn. 2.452.000.000, prtljažni 162.400.000, blagovni 4.087.560.000; skupaj 6.701.960.000 (zaokroženo v % 17).	
Ljubljana: potn. 1.844.000.000, prtljažni 168.800.000, blagovni 5.161.200.000; skupaj 7.174.000.000 (zaokroženo v % 18).	
Sarajevo: potn. 1.173.000.000, prtljažni 89.600.000, blagovni 4.589.880.000; skupaj 5.152.480.000 (zaokroženo v % 15).	
Subotica: potn. 3.172.000.000, prtljažni 165.600.000, blagovni 5.315.760.000; skupaj 8.653.360.000 (zaokroženo v % 21).	
Zagreb: potn. 2.959.000.000, prtljažni 213.600.000, blagovni 8.445.600.000; skupaj 11.618.200.000 (zaokroženo v % 29).	
Skupaj: potniški 11.600.000.000, prtlj. 800.000.000, blagovni 27.600.000.000; skupaj 40.000.000.000 (zaokroženo v % 100).	
Gornji deleži, kot smo to že prej poudarili, niso absolutno točni, ker niso baromi enaki in ker je tudi klasifikacija blaga različna. Vendar pa ustrezajo skupni deleži ravnateljstev: Ljubljana, Sarajevo, Subotica in Zagreb v glavnem rentabilnosti prog po stanju iz predvojnega doba, kakor tudi dohodki prog ravnateljstva Belgrad onemu stanju iz leta 1919 z ozirom na kilometrsko dolžino prog. Gornje deleže bi morali vsakako popraviti v toliko, v kolikor so nam podatki z ozirom na tranzitne in direktne promete poznani. Po podatkih uradne statistike znašajo deleži teh prometov povprečno (za 20 let računano): (vzeti so za podlago jadranski tranziti iz Poljske, Češkoslovaške, Avstrije in Ogrske in narobe, ter promet obmejnih postaj)	
Belgrad	2%
Ljubljana	90%
Sarajevo	—
Subotica	5%
Zagreb	5%
Skupaj	100%

Upoštevajoč dohodek jugoslovanskih železnic od inozemskih prevozov in porazdelitvi jih po gornjem ključu, odnosno odbitvi jih od gori izračunanih deležev, bi dobili:

	delež:	dinarjev
Belgrad	17%	6.800.000.000.—
Ljubljana	21%	8.400.000.000.—
Sarajevo	14%	5.600.000.000.—
Subotica	20%	8.000.000.000.—
Zagreb	28%	11.200.000.000.—
Skupaj	100%	40.000.000.000.—

Iz razčlenjenja sledi, da obstoji v posameznih ravnateljstvih neenaka rentabilnost prog, neenaka obremenitev prog in neenaka obremenitev osebja. V pogledu rentabilnosti prog stoji posamezna ravnateljstva v sledečem redu:

Rentabilnost prog: din 222.222.— na 1 km proge	
Ljubljana	+ 158 %
Zagreb	+ 114 %
Sarajevo	+ 83,6 %
Subotica	+ 78,1 %
Belgrad	+ 66,2 %
presekok: 100 % (tablica I.) din 33.333 na 1 uslužb.	
Ljubljana	+ 140,2 %
Zagreb	+ 123,5 %
Subotica	+ 109,1 %
Sarajevo	+ 76,2 %
Belgrad	+ 67,5 %

Baza: Število osebja: obremenitev 1 uslužbenca	
Obremenitev osebja: (Tablica I.) Blago (tone)	
Ljubljana	+ 177 %
Zagreb	+ 118,8 %
Sarajevo	+ 84,4 %
Subotica	+ 78,4 %
Belgrad	+ 63,6 %

100 % = presekok. Potniki	
Ljubljana	+ 156,1 %
Subotica	+ 131,0 %
Zagreb	+ 102,0 %
Belgrad	+ 70,4 %
Sarajevo	+ 67,7 %

Baza: Kilometrsko dolž.: obremenitev 1 km proge	
Obremenitev prog: A (Tabl. I.) Blago (tone)	
Ljubljana	+ 221,4 %
Zagreb	+ 123,0 %
Sarajevo	+ 93,5 %
Belgrad	+ 66,0 %
Subotica	+ 56,9 %

100 % = presekok. Potniki	
Ljubljana	+ 185,6 %
Zagreb	+ 97,5 %
Subotica	+ 91,2 %
Sarajevo	+ 71,2 %
Belgrad	+ 68,3 %
Baza: Kilometrsko dolž.: obremenitev 1 km proge	
Obremenitev prog: B (Tabl. II.) tonski - potn. km	
Blago (tonski km)	
Ljubljana	+ 146,7 %
Zagreb	+ 130,8 %
Sarajevo	+ 104,2 %
Subotica	+ 78,5 %
Belgrad	+ 60,3 %
Potniki (potniški km)	
Ljubljana	+ 119,4 %
Subotica	+ 112,5 %
Zagreb	+ 104,3 %
Belgrad	+ 82,5 %
Sarajevo	+ 60,3 %
Baza: Število uslužbenecv: obremenitev 1 uslužb.	
Obremenitev osebja. (Tabl. II.) Blago (tonski km)	
Zagreb	+ 133,0 %
Ljubljana	+ 126,0 %
Subotica	+ 105,0 %
Sarajevo	+ 99,9 %
Belgrad	+ 56,4 %
Presekok = 100%. Potniki (potn. km)	
Subotica	+ 151,5 %
Zagreb	+ 108,7 %
Ljubljana	+ 105,6 %
Belgrad	+ 85,5 %
Sarajevo	+ 63,1 %

Iz gornjih tablic se jasno vidi socialno-ekonomska neenakost v postopanju naprav preobremenitvi osebja ravnateljstva Ljubljane in Zagreba. Na podlagi gornjih podatkov, ki so vzeti iz uradne statistike, bi se moralo povečati, odnosno znižati osebje pri ravnateljstvih:

Ljubljana za	+ 45 %	(= 4.110 uslužb.)
Zagreb za	+ 10 %	(= 1.432 uslužb.)
		5.542 uslužb.
Sarajevo za	- 22 %	(= 2.271 uslužb.)
Belgrad za	- 22 %	(= 3.271 uslužb.)
		5.542 uslužb.

S tem bi se socialno-ekonomska obremenitev izravnala, zagotovila večja varnost prometa in zaščitilo osebje prvih dveh ravnateljstev pred naravnost kričevo nepravilnostjo, ki ima za posledico fizično in duševno propadanje osebja, kar je v neprecenljivo škodo same železniške uprave, predvsem pa naroda.

Popolnoma je gotovo, da se vse to ne dogaja zavestno, marveč enostavno zato, ker nedostaja v sami organizaciji železniške uprave prepotreben stalni organ, ki bi, ne s političnega, marveč s strokovnega in socialno-ekonomskega stališča proučeval probleme železniške službe in prožil upravi neobhodno potrebne rezultate svojih socialno-ekonomskih dognanj. Kajti, po tej poti bo sama uprava slejkoprej po težkih izkušnjah prišla do spoznanja, da množično osebje, ki se je nakopičilo zadnja leta v neklih delih države, predstavlja vse prej kot njene interese.

Uzance ljubljanske borze za blago in vrednote. Minister trgovine in industrije je potrdil uzance za trgovanje z repico na ljubljanski borzi za blago in vrednote kakor tudi določbe glede mixed-koruze. Te uzance so sedaj objavljene v službenem listu naše banovine z dne 14. septembra 1938.

Mestna trošarina v Belgradu za predmete, razstavljene na državni obrtni razstavi v Belgradu. Po sporočilu obrtne zbornice v Belgradu je predsednik mesta Belgrada opustil vse predmete, ki so namenjeni za državno obrtno razstavo v Belgradu, mestne trošarine. Vendar ta opustitev ne bo veljala za primer, če bi se blago prodalo, v tem primeru bo treba trošarino plačati. Razstavljenci naj vse svoje predmete, namenjene za razstavo v Belgradu, opremijo s primerne etikete »Razstavno blago — izložbena roba —, prosta mestne trošarine z odločbo G. br. 18582-38 z dne 31. avgusta 1938«. Obrtni zbornici v Belgradu pa je posebej poslali obvestilo z navedbo točne količine in vrste blaga, imena in priimka ter kraja, odkoder se blago uvozi.

mladino težko umljava vprašanja so rešena dosti jasno in dostojno. Kako človeško umljivo n. pr. je naslikan spor, ki je pod hrvaškim kraljem Tomislavom (910—928) nastal zaradi hrvaškega in latinskega bogoslužnega jezika! Isto velja o delikatnem investiturnem boju za papeža Gregorija VII. (1073—1085) in o potrebi cerkvenih reform. Slog je lahek in prikljupljiv, izrazi pretehtani in izklesani, jezik čist in brez običajne tuje navlake. Nejasnosti, ki so pa bržkone večinoma tiskovne napake, je razmeroma malo. Nek nemški duhovnik — bolj neki nemški duhovnik (str. 20). Udanost (str. 25) — pravilno vdanost. Od tedaj, to je od poraza pri Makarski 887, so morali Benečani nad sto let plačevati hrvaškemu vladarjem odškodnino za prosto plovbo na vzhodni strani Jadrana (str. 34). Zagrebški vseučiliški profesor dr. Grga Novak meni, da je to samo po božna izmišljotina starih hrvaških kronistov, ki pa se tudi v modernih hrvaških zgodovinah vzdržuje in brani, kar je on skušal dokazati v svoji inavguraciji disertaciji Slaveni i Venecija I.—II. že leta 1913. Slučaj je hotel, da se je glede tega vprašanja leta 1932, ko je g. profesor kot ministriki poslanec nadziral višji tečajni izpit, celo med izpraševanjem vnela živahna debata. Na strani 48: kot poglavar krščanske cerkve je papež Henrikovo prošnjo uslišal. Boj pa je trajal dalje. Tu bi bil na mestu kratak vzročni stavček: — ker pa cesar ni držal dane besede, je boj trajal dalje — ki na mah pojasni takratni položaj in ves nadaljnji potek. Pri ustanovitvi zagrebške škofije bi kazalo navesti letnico 1094, kakor je pozneje pri nadškofiji v Baru 1089.

Toda ne glede na to, je knjiga skrbno in z ljubeznijo do mladine in domovine pisano delo. Kar mi na njej še posebno ugaja, je jasnost in preglednost ter vseskozi dosledno razvrščena in tudi temu primerno obdelana učna snov, kar bo dijakom znatno olajševalo razumevanje in memoriranje. Problemi, ki so še danes na dnevnem redu — težnje po politični skupnosti jugoslovanskih narodov in stremiljenje Nemcev po dohodu do Adrije — kakor rdeča nit prepletajo vse pripovedovanje. Čeprav je glavni namen knjige naša jugoslovanska preteklost, so vendar vsi važni dogodki jasno in pregledno naslikani tudi na obširnem ozadju univerzalne zgodovine. Omembe

Na milijone gospodinj

Vam bo potrdilo iz lastne skušnje:

najboljša nega za dragoceno perilo je zares dobro milo, kakor je Schichtovo terpentinsko milo. To milo odpravi temeljito in prizanesljivo vso nesnaga. Perilo je bolj trpežno in vedno bleščeče belo.

SCHICHT^{ovo} TERPENTINOVNO MILO

pere
bleščeče
belo

Dobave: Gradbeni oddelek rav. drž. železnic v Ljubljani sprejema do dne 23. septembra ponudbe za dobavo razne železnice, signalnega materiala, lepenke in bitumena ter 1000 kg mila za pranje.

Licitacije: Dne 24. septembra bo v pisarni inženjerstva dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za instalacijo in montažo avtomatske telefonske centrale v vojašnici »Vojvode Mišića« v Ljubljani. — Dne 17. septembra bo v intendaturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo svežega govejega mesa za ljubljanski garnizon. — Dne 17. septembra bo v pisarni štaba 39. pehotnega polka v Celju licitacija za dobavo mesa za celjski garnizon.

Bibliografija jugoslovanske gospodarske književnosti. Zagrebška Trgovinska industrijska zbornica je izdala že tretjo hvaljevredno publikacijo o bibliografiji jugoslovanske gospodarske književnosti. Že po obsegu tega dela se vidi, kako se pri nas veča število publikacij, ki se peča z gospodarskimi zahtevami. Že sam seznam publikacij, izkoristitvenih v bibliografiji, obsega tri strani. S to publikacijo, ki je bila izdelana v knjižnici Trgovinsko-industrijske zbornice v Zagrebu, je zelo veliko pomagano vsakemu, ki se peča s študijem gospodarskih vprašanj v naši državi.

Nova delniška družba. Minister trgovine in industrije je odobril osnove Gradjevine, jugoslovanske d. d. v Belgradu z glavnico 1. milij. din (1000 delnic po 1000 din imenske vrednosti).

Borza

Dne 14. septembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ocal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 238 blago, v Zagrebu in Belgradu na 237,20—238,80.

Nemški čeki so popustili na naših borzih na 13,90—14,10, nadalje so beležili v Zagrebu konec septembra, aredo in konec oktobra 13,85—14,05.

Grški boni so beležili v Zagrebu in Belgradu 30,40—31,10.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.742.903 din, v Belgradu je bilo prometa v efektitih 1.077.000 din.

Ljubljana — tečajji s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2376,65—2391,25
Berlin 100 mark	1767,02—1780,90
Bruselj 100 belg.	744,45—749,51
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	211,66—213,72
New York 100 dolarjev	4386,01—4422,32
Pariz 100 frankov	118,56—120—
Praga 100 kron	151,83—152,94
Trst 100 lir	231,45—234,53

Curih. Belgrad 10, Pariz 11,93, London 21,27, New York 443,25, Bruselj 74,70, Milan 23,30, Amsterdam 238,40, Berlin 177,40, Stockholm 109,70, Oslo 106,90, Kopenhagen 94,975, Praga 15,24, Varšava 83,10, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,385, Buenos-Aires 111,50.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 97,50—98,50, agrarji 60—62, vojna škoda promptna 468—470, begluške obveznice 90—91, dalm. agrarji 90—91, 8% Blerovo posojilo 95—96, 7% Blerovo posojilo 89—90, 7% posojilo Drž. hip. banke 98—99, 7% stab. posojilo 97,50—98,50. — Delnice: Narodna banka 7200—7300, Trboveljska 170—180.

Zagreb. Drž. papirji: agrarji 59 den., vojna škoda promptna 470 blago, begluške obveznice 90 blago, dalm. agrarji 89,50 blago, 7% Blerovo posojilo 88,50 blago, 7% stab. posojilo 98,50 denar. — Delnice: Trboveljska 175 denar, Tov. sladkorja Bečkerek 600 blago, Osješka livarna 180 denar, Dubrovačka 350 denar, Jadranska plovba 350 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99 blago (99), vojna škoda promptna 467 blago (469, 467), begluške obveznice 88,50/bl. (90, 88,50), dalm. agrarji 88 bl. (88,50), 8% Blerovo posojilo 96 bl. (95,50), 7% Blerovo posojilo 87 da 88,50 (88,50), 7% posojilo Drž. hip. banke 98,50 den. (99). — Delnice Narodna banka 7300 bl.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. okol. Novi Sad in okol. Sombor do 79 kg 2% 152—154. Koruza: bč. in srem. 136—138, ban. 134—136. Fizioli: bč. in srem. beli brez vreče 325—330. — Ostalo neizpremenjeno. Tendence prijazna, promet sreden.

Živina

Živinski sejem v Ptuj dne 7. septembra, in svinjski sejem, dne 9. septembra 1938. — Dogon: 82 volov, 219 krav, 12 bikov, 33 juncv, 57 telic, 4 teleta, 69 konj, 60 svinj in 72 prascev. Prodanih: 13 volov, 64 krav, 4 bik, 4 junca, 22 telic, 1 tele, 12 konj in 23 prascev. — Cene so bile naslednje: voli 3,25—5 din, krave 2,50—5 din, bik 4—4,50 din, junca 3,75—4,25 din, telice 4,25—4,75 din, teleta 6 din, prsutarji 7,50—8 din, plemenske svinje 6,75—7,25 din za kg žive teže. Konji so bili od 1200 din do 4500 din, in mladi pujski 6—12 tednov stari 90 do 150 din za rep.

Kulturni obzornik

Binter - Štrukelj: Zgodovina Jugoslovanov

To je zgodovinski učbenik za III. razred srednjih šol. Cena vezani knjigi je 40 din. V Ljubljani 1938. Založilo Jugoslovansko profsorsko društvo, sekcija Ljubljana, odobrilo pa ministristvo za prosveto v Belgradu dne 12. avgusta 1938 z odlokom IV., br. 13387.

S pričujočo zgodovinsko publikacijo smo dobili učno knjigo, ki jo bodo strokovni učitelji in učeca se mladina z veseljem pozdravili. Dosedanji zgodovinski učbeniki so namreč bili ali goli prevodi srbskih piscev, ki — umevno — niso v zadostni meri upoštevali naše slovenske politične in kulturne preteklosti, ali pa so bili sestavljeni od slovenskih avtorjev, toda tako, da so oblikovno sicer odgovarjali novemu učnemu redu, snovno pa so se še vedno gibali v okviru podedovanih šablonskih tradicij. In tako so imeli s knjigo težavo učitelji, ki so sproti morali nove stvari doživljati in stare napake popravljati, in učenci, ki so na lastni koži okušali pomanjkljivosti zastarele učne knjige. Vsem tem nedostatom sta zdaj odpomogla Binter in Štrukelj z zgoraj navedenim učbenikom.

Resnici na ljubo moram priznati, da sem še malokatero učno knjigo prečital s takim zadovoljstvom kot to. Knjigi se vseskozi pozna, da je plod solidnega dela, da je sestavljena premišljeno in pretehtano po natanko določenem načrtu in pisana s temeljitim znanjem in vsestranskim upoštevanjem tudi najnovejših zgodovinskih ugotovitev. Poseben poudarek zasluži tudi globoka objektivnost podane učne stvarine, ki se prav v šolskih knjigah, žal, tolikrat pogoša. S tendencioznimi opazkami in namigavanji se prečesto-krat potvarjajo zgodovinska dejstva, v mlada srca pa seje dvom, omalovaževanje, nezaupanje in slednjič nebržnost in celo sovraštvo. Takih in podobnih pedagoških grehov Binter-Štrukljev učbenik nima. Dostikrat kočljiva in za nedozorelo

vreden napredek tega učbenika je tudi ta, da je v njem izredno malo števil. Le na čelu posrednih glavnih razdelkov so v četrtoeroglatem okviru vodilne osebnosti in dogodki označeni s številkami, ki so potrebne za splošno orientacijo, sicer pa teče besedilo gladko in brez raznih, dostikrat nejasnih, opredeljenih motenj. S tem sta se avtorja izognila običajnemu očitku, da ni zgodovinski pouk drugega kot grmčenje duhomornih števil in nečutih številčnih odstotkov.

Po oblikovnem in idejnem namenu knjige utesnjeno besedilo je dobilo bogato dopolnilo v 48 prav sredno izbranih slikah in enem diagramu. Slike so jasne in razločne, ker je papir razmeroma dober, in kar je posebno hvaljevredno, slike so v neposredni bližini teksta, na katerega se nanašajo. Kot nekako sinhronistično zrealo k splošni slovanski orientaciji sta primerno ob koncu knjige dodala še kratak zgodovinski pregled Češke, Poljske in Rusije v srednjem veku. Zaključujem z željo, da bi čim prej izšel tudi drugi del zgodovine Jugoslovanov, namenjen za četrti razred, da se bodo dijaki, ki bodo že letos uporabljali prvi del, lahko na podlagi obeh pripravljali na nižji tečajni izpit.

Dr. Fr. Trdan.

Baragov rokopis indijanske slovnice najden

Muzejski restavrador in slikar Maksim Gaspri je prejel zanimivo pismo našega slovenskega rojaka arch. I. Jagra iz Minneapolisa v Ameriki. Med drugim vsebuje pismo podatke o našem velikem misijonarju in kulturnem delavcu Fr. Baragi, ki bodo gotovo zanimali našo kulturno javnost.

Med drugim piše g. Jager, da je imel pred par dnevi v rokah največji plod indijanske jezikoslovstva, t. j. prekrasen rokopis Očijpne — angleške slovnice našega Fr. Barage. Našla ga je v Londonu miss Grace Lute in sedaj je last minneskega zgodovinskega društva. Mogoče se mi posreči, da s časom pridobim fotostatične posnetke tega velikega dela (okoli 240 str.). Baraga je bil umetnik... rokopis je kot vezan... Biografa in kulturnega zgodovinarja bo ta vest gotovo zanimala. Menda tudi naš muzej.

S. M.

»Katoliški verouk za I. razred strokovno-nadaljevalnih šol« (Salezijanske knjižnice 115 a). Z velikim veseljem sem čital v »Slovenec«, da je izšla knjižica za verouk na obrtno-nadaljevalnih šolah; še z večjo radovednostjo sem jo vzel v roke. In ko sem jo pregledal, sem vzkliznil: To je, kar smo dozdaj tri leta pogrešali! Dobili smo učni načrt, pa brez učbenikov. Reklo se je sicer, da se naj poučuje liturgika in cerkvena zgodovina, toda obe določeni knjigi sta previsoki in preučeni za mnoge obiskovalce obrtnih šol; vrhu tega ni v njih dogmatičnega nauka. Zato smo veroučitelji na obrtnih in kmetijskih šolah in tečajih iz srca hvalježni g. župniku litijskemu: Vinku Lovšinu, da se je lotil velikega dela in izdal priročno knjigo za verouk; hvalježni smo pa tudi Salezijancem na Rakovniku, da so njegov verouk izdali kot »Knjižico« in s tem omogočili veroučiteljem, da jo bodo lahko dali vsakemu učencu v roke za stonj — saj stane samo 2 din. Knjiga je zrastle iz prakse, to se vidi na prvi pogled. Združuje lepe nauke o Bogu, zgodbe, cerkveno zgodovino in kot sad vsake ure najpotrebnejše molitve ali nauke iz katekizma. Za te dostavke smo izdajatelju posebno hvalježni. Edino, kar pogrešam v knjižici, je, da za 25. uro nima tudi zgodovine lavantinske škofije, ampak samo za ljubljansko škofijo. Drugače pa velja o knjigi: Tolle, lege! Da bi le kmalu izšla še drugi in tretji zvezek. Tako homo dobili za verouk cene slovenske knjižice, kakor jih je izdal v nemškem jeziku katehet dr. Jäger (Leben mit Gott, Leben nach Gott, Leben aus Gott) in založilo dunajsko katehetsko društvo. Z njimi bo katehetom delo zelo olajšano. Če je namreč katehet dozdaj samo razlagal, je večina učencev do drugega tedna vse pozabila; če so pa učenci snov pisali, se je v pisanjem preveč časa izgubilo in snov je prepočasno napredovala. Mnogi so zvezke pozneje izgubili ali raztrgali in konec je bil, da ni bilo zaželenega uspeha. Vse navedene ovire zanaprej odpadejo; zato bo tudi verouk na obrtnih šolah po zaslugi gosp. pisatelja zavzemal zasluženo častno mesto. — Hvala mu! Knjižice pa naj kupi učencem šola ali kak dobrotnik.

Pšunder.

Nevarna meja in njene težave

Zaradi obojestranskega trdnjavskega pasu med Francijo in Nemčijo so nastale prave pravcate družinske in gospodarske žaloigre.

V spodnji obleki čez mejo

Mirovni sklepi so z novimi, časih precej težavno sestavljenimi mejami, povzročili precej žalost v življenju mnogih družin. Vendar obstajajo tudi meje, ki že sto let povzročajo čudne zapletljive in smešne situacije. Na saško-češki meji stoji prav blizu Warnsdorfa Burgberg, znak tega mesta. Gostišče na vrhu tega hriba je tik na meji. En del poslopja stoji prav na saških tleh. Še bolj čuden je patek demarkacijske črte na vrhu Lausche, severnovzhodno od Warnsdorfa. Ondi stoji močno, povsod radi dobre kuhe znano restavracij-

pridelke in mrvo, treba je bilo plačati carino in izročiti obmejne dajatve. Tudi to so prenašali prebivalci, življenje je potekalo dalje, sosedje so bili mirni, govorica je bila slična, vse je bilo dobro.

Desni breg Rena je dobil utrdbe, svet se je zopet začel oboroževati; Nemčija je v smeri proti Franciji gradila orjaške trdnjave. V Rheinauu so nastale zmešnjave. Polja so bila last Francozov; začeli so se pogajati. Tudi tu so morali napraviti red, kakor po mnogih obmejnih krajih, kjer so Alzačani svojo zemljo pravkar odbili. Deželni odborniki so vedeli, kaj jim je storiti. Povabili so Rheinauce na pomenek. A stvar ni bila tako lahka. Ponudena vsota je bila le del resnične vrednosti. Pa tudi za celotno ceno ne bi Rheinauci prodali zemlje, zakaj, na levem bregu Rena niso mogli dobiti nadomestila, ker ondaj ni plodne zemlje.

Sovražnik na lastni zemlji

Razgovor se je pletel dalje. In ker je župan vedel, da Nemci ne potrebujejo zemlje za to, da bi jo obdelovali, je nekega dne prišel po daljšem preudarjanju in težkega srca, k deželnemu svetu. »Od svojih njiv vam odstopimo toliko sveta, kolikor ga potrebujete za svoje utrdbе. A svoj svet moramo imeti; živeti moramo!« Seveda ni prišlo do nobenega zaključka. Damoklejev meč še zmeraj visi nad glavami Rheinaucev, ki že dolgo ne morejo mirno spati.

Rheinauci še nadalje plačujejo dvojne davke, delajo v Nemčiji in epijo v Franciji. Nič ne vedo, kaj še bo. V trepetu mislijo na bodočnost...

En kraj v dveh državah

Znana nam je zgodba o tešinski zadevi. Ta avstrijsko šlezjski kraj, ki je bil nekoč v bujnem razmahu, so z novo mejo na dvoje razparali. Zdaj imamo poljski in češki Tešin, iz velikega kraja so naredili dva manjša, most med obema pa je vojaško zastražen.

Od Weissenburga dalje je pritok Rena, Lauter, za mejo med bavarsko Pfalzo in Alzacijo Loreno. Na obeh bregovih Lautere, ki je le nekaj metrov široka in plitva, je kraj z imenom Scheibenhart. Lauter tvori državno mejo in je pretrgala vas kar po sredi na dva dela. Tako, na primer, prebiva oče v Franciji, hči v Nemčiji; otroci iz Francije gredo v nemško, oni iz Nemčije v so-

sednjo francosko šolo. Razmejivna črta, meja imenovana, poteka kar po sredi skozi družine, kar čez sredo src. Skladnice lesa lesnih trgovcev na francoskih tleh stojijo v Pfalzi; mnogo Nemcev ima svoje njive na francoskem svetu. Mali most veliko trpi, graničarji in cariniki imajo dosti opravka.

Zdaj pa so v Nemčiji jako stroge odredbe in težko je priti čez ta most.

Zgovorni molk

Zato so se obmejni prebivalci priučili molku. Zmeraj so bili veselo ljudstvo in na večere so se zbirale družine v krčmah, ali doma, kjer so vse preresetali, kar jih je zanimalo. Zdaj je to vse drugače. Brez vzroka ne stopi nihče čez mejo, ker je nevarno. Vse je tako zastraženo, vsakdo je že osumljen. Človek ne ve, ali kdo pri sosednji mizi prisluškuje. Politika? Nihče ne govori o njej. Propaganda? Nič se ne zmenijo zanj, ne na tej ne na oni strani. A to, česar ne izgovarjajo, na ves glas kriči v nebo. Oče ne sme povedati sinu, kar mu srce para, in otrok ne sme materi zaupati, kako mu je v duši. Le oči govorijo, in vez ljubezni nareja veriga preko meje, ki je ne bo moči pretrgati.

Oba župana

Če obiščeš načelnika obeh občin, ki sta tvorili prej en sam kraj, če vprašaš ta dva priletna možakarja, ki upravljata sicer majhen kraj, a imata tem večje skrbi, kakšno je razmerje med tu in tam, povesta oba enako. »Prosim vas, razmerje je tako prijateljsko, kolikor le more biti. Kjer ima srce besedo, kjer govori kri, ondaj politika molči! Naši občani nikoli ne govorijo o njej. To smo se domenili in ta dogovor bolj drži ko vse mirovne pogodbe. Tudi to reko ne imenujemo s pravim imenom. Pravimo ji Tišje, ker je vse postalo tišje. Le en glas je kričeč in to je glas srca. Tega glasu ne bo nobena meja zatrla, pa če bo še tako nevarna!«

Tako je povedal vrli maire v Alzaciji, prav tako je govoril župan v Nemčiji. Glas srca? Ali ga je še slišati v današnjem času, ki je vsepovsod eno samo rožljanje z orožjem in eno samo bahavstvo propagande? Ljudje na meji bi nas mogli naučiti govorice srca...

Jako nerodna južina.

skozi okno zaobljubila, sta l. 1623 nadaljevala zidanje in ga dokončala. Med 30 letno vojno so podoba milosti ugrabili Sasi pod Arnimom (1632); knežinja Katarina Lobkovičeva jo je dobila nazaj z odkupnino, in cesar Ferdinand jo je dal l. 1638, torej pred 300 leti, prenesti v Staro Boleslavo. Pozneje je morala slika večkrat menjati svoj kraj.

Staroboleslavska podoba milosti, paladij, je shranjena na miniaturnem oltarju nad velikim oltarjem Marijine cerkve. Ta podoba je prav majhna, kakih 18 cm visoka in 12 cm široka. Marijina podoba v reliefu korintskega sloga. Videti je, da je zares častiljive starosti.

Tolažba iz Irske (Živi palčki)

Iz Londona poročajo: Če piše kak časopis o tem, da so se tam in tam pojavili živi palčki, je kaj čudno slišati. Če se pa to zgodi na Irskem, tedaj ni to prav nič posebnega. Zakaj, med Irce jih je mnogo, ki verjamejo, da živijo v njih deželi majhni, dobri ljudje, ki se časih človeku prikažejo. Dublinski list »Irish Press« pripoveduje, da je iskanje palčkov nenadoma postala priljubljena zabava v West Limericku. Zvečer se zberejo množice ljudi na križpotjih v pričakovanju, da zagledajo zastopnike malega ljudstva. Baje so dečki in moški podili palčke, »ki so urno ko hrti skakali preko jarkov.« Stari ljudje pravijo, da je to slabo znamenje, ko se palčki ne pojavijo samo v temi, marveč tudi pri belem dnevu, in dekleta se bojijo, da bi po sončnem zahodu še šle iz hiše. »Irish Press« poroča o posebnem dogodku: »Solar John Keely je v torkel videl palčka. Planil je proč, da bi to drugim povedal. Ti so mu rekli, naj malega gosta kaj vpraša. In palček je povedal, da je doma v hribih, a da solarčka nič ne briga, kaj zdaj počneja. Drug dan sta se podnevi prikazala dva palčka na križpotju med Ballingaryjem in Kilfinneyjem z vrvoj za skakanje. Robert in John Mulligan in drugi so ju videli. Palčka sta pustila, da se jima je približal Keely, in prvi palček je Keelyju celo dovolil, da ga je prijel za roko in šel malo z njim. Ko sta pa palčka opazila, da so drugi ljudje skriti za grmovjem in ju opazujejo, sta se prestrašila in sta tako urno zbežala ko veter.« Poročevalcu dublinskega lista so še povedali, da so palčki približno 60 cm veliki, da imajo trde, kosmate obraze, a da so brez uhljev. Obklečeni so v rdečo obleko in imajo kratke hlače. En palček je imel tudi belo kapuco.

Vidimo torej, da so bili ti »dobri, mali ljudje« tako obklečeni, kakršni so opisani v zgodbah in pravljicah. Pokrajina, kjer so se pojavili, je ob vznožju hriba Knockfierna, kjer je, po ljudskem mnenju, palača kralja palčkov.

Da ugledni irski list resno poroča o živih palčkih iz tistih krajev, je, kakor je v nekem pismu na »Times« pravilno omenjeno, zato razveseljivo za te čase, ker je to vendar nekaj drugega kakor same grozotne vesti iz Španije, Kitajske, Rusije in iz drugih krajev sveta.

Drugi časi, druge navade

Janezek je bil na obisku pri svojem šolskem tovarišu. Ko se je vrnil domov, se je pričel pritoževati, da se ni imel ravno najlepše, ker mu Karlček ni pustil igrati ee z njegovimi igračkami.

»Ko sem bil jaz v tvojih letih,« reče oče, »nisem kaj takega potrpel. Vzel bi bil klobuk in odšel.«

»E, v mojih časih je to sedaj drugače. Jaz sem mu prisilil dve klofuti, pa je on vzel klobuk in odšel.«

Dr. Seyss-Inquart in Konrad Henlein na nürnberskem zborovanju

sko poslopje. Prav skozi hišo teče mejna črta, ki deli Češkoslovaško in Nemčijo. Tako se more zgoditi, da kak gost hotela, ki hoče iti pred spanjem še po cigarete, na poti iz gostinjske sobe in nazaj v spalnico, prehozi državno mejo dvakrat, pa brez listin in brez carinske revizije in kar v spodnji obleki.

Nova obmejna stena

Zaloigra pa je nastala na meji med Alzacijo in Badensko na eni, in Pfalzo na drugi strani. Ondi že od nekdaj bivajo krepki kmečki rodovi in lesni trgovci, ki so opravljali svoje posle in niso poznali nobenih drugih problemov kot hišne in družinske. Pa je prišla svetovna vojna in versailski mir, pa so prišle nove meje. Reka Ren med Alzacijo in Badensko, reka Lauter med Pfalzo in Alzacijo. Kar cele vasi so bile raztrgane na dvoje. A tudi zaradi nove meje še ni bilo težavnih ugank. Sicer je bilo treba v mnogih vaseh iti čez mejo, če si šel na svoje njive, in marsikak oče je moral potovati v inozemstvo, pet minut daleč, če je hotel obiskati svoje otroke; vendar to ni bilo še težavno. A z nastopom Hitlerjevega režima, z zasedbo renskih provinc in slednjič z utrjevanjem nemško-francoske meje, so pa zrastle nerazrešljive težave iz tal, nastale so resnične žaloigre, in obmejna črta je postala nevarna. Več ko ducat krajev je bilo na mah vrženih v nešteto problemov, ki so se zasedli, da so nepremostljivi. Več družin je eklenilo, da proda svoja posestva v Nemčiji in se omeji samo na posestva v Franciji. A dvoje vasi je, ki si s tako razrešitvijo ne moreta nič pomagati; dve majhni vasi sta to, ki živita že leta dolgo na robu prepada, ki ju radi meje ogroža popopolen pogin; to sta vasi Scheibenhart in Rheinau.

Žaloigra v Rheinau-u

Nekako 45 km od Strassburga je Rheinau na bregu Rena, ki nima po reki le ime, ampak mu je tudi za življenje potreben. Desetletja hudega, žilavega dela je stalo prebivalce tega kraja, da so si odščitili plodno zemljo njenim močvirnatim bregovom. Izsušili so precej barja in si pripravili plodno orno zemljo; tako so v desetletjih pridobili kakih 1200 hektarov zemlje. Vas je na levem, njive pa so na desnem bregu Rena. To je šlo svojo pot brez težkoč, tako je živel oče in z njim sin in naprej leta in leta. Nato je prišla vojna, za vojno pa mir. Nenadoma so bila vsa posestva v soednji Nemčiji, a hiše v Franciji. (Tudi slovenski domovi ob italijanski meji doživljajo isto.) Treba je bilo iti po ladijskem mostu tja na polje, treba je bilo skozi carinsko revizijo, če si šel po poljske

V Rimu so odkrili v prisotnosti mladinskih organizacij Italije, Španije, Nemčije, Litve, Luksemburške, Ogrske, Albanske in Grške tale spomenik v počast vojakom, ki so padli v Španiji.

Po 300 letih iz Stare Boleslave

Zmagoslavni vhod paladija, podobe Matere milosti v Prago

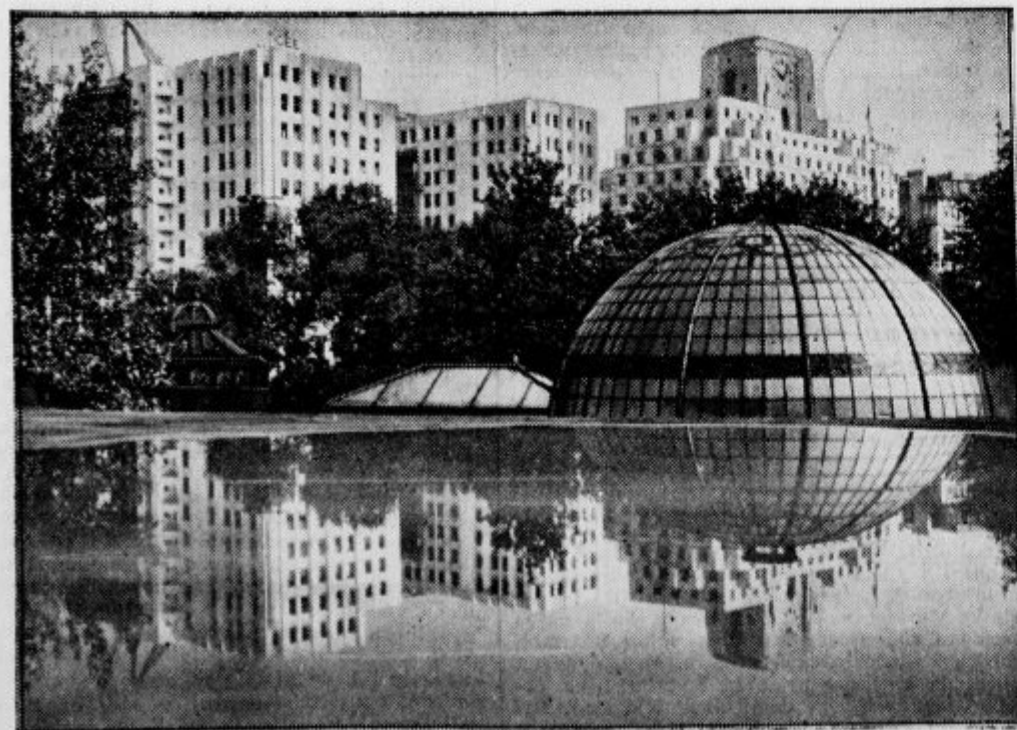
Prejšnji teden so v prisotnosti visokih cerkvenih in državnih osebnosti na najslavnejši način prepeljali starodavni paladij, ščit Češke, milostno podobo Matere božje, iz Stare Boleslave v Prago. Na Staromestnem trgu so pričakovali kancler prške nadškofije dr. A. Bořek-Dohalsky, dekan višehradskega kapitlja prelat dr. Wiensch, prelat Jan Pauly; kanonik dr. Gebert, prelat Halka-Ledochowsky, in skupine duhovnikov in častna straža češkega Orla in katoliških legionarjev.

Ko so se pripeljali avtomobili, so zadonele fanfare, vse duhovništvo in ljudstvo po praških cestah je popadalo na kolena in tako sprejelo častiljivi ščit Češke, milostno podobo Matere božje. Čez nekaj dni so jo iz Marijine cerkve v Pragi v veličastnem spremstvu odpeljali nazaj v Staro Boleslavo.

Kaj je ta paladij? Stara Boleslava je najstarejša in zato najbolj častiljiva romarska pot Češke. Tu je bil umorjen svet Venčeslav dne 28. septembra 929, in zato roma na tisoče romarjev na kraj smrti svetega deželnega patrona. Stara Boleslava je pa hkrati tudi Mari-

jina božja pot. Postanek Marijine podobe milosti moremo zasledovati tja nazaj do svete Ljudmile, ki je bila babica svetega Venčeslava. Legenda poroča, da je dala sveta Ljudmila, ko jo je sveti Metod sprejel v krščansko vero, pretopiti ves svoj nakit in vse kipe malikov in je dala iz te kovine narediti Marijino podobo. Podoba je nato podarila svojemu vnuku, svetemu Venčeslavu, ki jo je imel na prsih, ko je bil umorjen, zato je bila oskropljena z njegovo krvjo. Morilci so jo pokopali na njivo, kjer jo je našel kmet, ko je oral. In na tem mestu so nato sezidali cerkev in dali vanjo dragoceno podobo.

Podoba milosti je doletela marsikaka zla usoda. Odkar so jo leta 1609, v slovesni procesiji prenesli iz Prage spet v Staro Boleslavo, so si jo Čehi izbrali za paladij, varnostni ščit vsega kraljestva. Kraljica Ana, soproga cesarja Matije (1617-1619), je dala za podobo sezidati baročno cerkev, kakršna je še zdaj. Njen stavebenik je bil Italijan Jacobo Devacannis. Oba državna namestnika, Slavata in Martinitz, ki sta se bila pri zgodovinskem praškem skoku

Novi, lepi London.

Izvrsten posnetek novih poslopij, ki so v okolici starega Adelphija, zraven poslopja Shell (na desni).

Po dolgi dobi odkopavanja so zdaj v Rimu povsem spravili na dan zgodovinsko slavni Avgustov tempelj.

Huda eksplozija v Rušah:

Enega je raztrgalo, drugega pohabilo

Maribor, 14. septembra. V Rušah se je zgodila danes dopoldne v tamonjini tovarni za dušik strašna nesreča, ki je pretresla ves kraj. Tovarna za dušik ima tudi oddelek za polnjenje valjev za kisik, kar se uporablja pri varjenju železa. Velike jeklene valje polnijo v posebnih strojih s kisikom pod pritiskom 300 atmosfer. Danes dopoldne pa je hotelo nesrečno naključje, da sta eksplozirala dva taka valja. Učinek eksplozije je bil strahovit. Dvignilo je streho nad tem oddelkom ter jo vrglo daleč v stran, porušilo je zidovje in razbil vse šipe na oknih. Delavstvo, ki je bilo zaposleno v oddelku, je popadalo zaradi silnega pritiska po tleh. Dva delavca, ki sta bila v bližini eksplozije, pa sta postala žrtev eksplozije. Najbližje se je nahajal delavec Ivan Sternad, katerega je popolnoma raztrgalo, tako da so morali potem pobirati posamezne kose telesa. Drugi delavec, Hinko Ditmajer, je bil nekoliko dalje vstran. Njega so zadeli nešteti drobci jeklenih valjev, zdrbilo mu je levo nogo in roko, ima poškodbe po glavi in telesu ter je njegovo stanje zelo resno. Poklicani so bili mariborski reševalci, ki so ponorečena nemudoma prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Kako se je nesreča zgodila, še ni ugotovljeno. Sternad in Ditmajer sta bila zaposlena vsak pri svojem stroju za polnjenje jeklenih valjev s kisikom. Eksplozija je nastala pri Sternadovem stroju, in si-

cer verjetno iz dveh razlogov, da se je namreč Sternad zmotil, pa je z napolnjenim valjem vnočil pristopil k stroju, ker ga je hotel vnovič napolniti. Še verjetneje pa je, da mu je pri polnjenju padel po tleh, kar je povzročilo eksplozijo, ki je v istem trenutku imela za posledico še eksplozijo drugega valja, ki je bil v kotu nekaj korakov proč. Sternad je popolnoma raztrgalo, Ditmajer pa je bil zaplen pri drugem stroju nekoliko stran. Imel je srečo, da ni epelodiral tudi njegov valj. Ostal je tako živ, da si je ponesrečil. Sternad zapušta ženo in tri nepreskrbljene otroke. Tudi Ditmajer je oženjen, pa nima otrok.

Ostanke pokojnega Sternada so položili v krsto ter ga bodo pokopali na ruškem pokopališču. Eksplozija je bila tako močna, da je na ruški tavnari in okoli stoečih stavbah razbilo vse šipe. Pok se je čul en kilometer v okolico. V Rušah so se vsi močno prestrašili, kajti na vseh hišah so šipe žvenketale. Mislili so, da je nesreča še mnogo večja.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravne »Franc-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Blagoslovitev dijaškega konvikta sv. Cirila in Metoda v Celju

Celje, 14. septembra. Danes ob pol 4 popoldne je bil slovesno blagoslovljen dijaški konvikt sv. Cirila in Metoda v Celju. Pred blagoslovljivjo je gvardijan celjskega kapucinskega samostana p. Mavricij Teras pozdravil okrajnega načelnika g. dr. Ivana Zabca, mestnega župana Alojzija Miheličiča, gimn. ravnatelja g. Mravljaka Franca, g. Rudolfa Hanželiča, mestna svetnika g. Jagodica, g. Golobranca in vse ostale. Blagoslovitev je prisostvovalo 56 dijakov zunanega in notranjega konvikta s prefektom p. Jakobom Vučinom in p. Robertom Torgverjem. Po opravljenem obredu je p. gvardijan govoril o pomenu konvikta, ki naj bi vzgajal mladino k delu in krepil značaje. Sv. Cirilu in Metodu je posvečen ta konvikt, da bi bila slovanska apostola zaščitnika, priprošnjika in vzornika našim dijakom. Vzgoja v konviktu bo slonela na krščanski in nacionalni podlagi. V imenu dijakov je pozdravil gošče petošolec Jurij Jerič in se zahvalil kapucinskemu redu, da je ustanovil v Celju tako potreben konvikt. Vodstvo konvikta je pripravilo v jedilnici kapucinskega samostana vsem gostom prigrizek. Tu so se oglašili k besedi okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobec, g. župan Miheličič, gimn. ravnatelj Mravljak. Vsi so častili kapucinom k tako lepi in potrebni ustanovi v Celju. Naj bi sv. Ciril in Metod izprosila plemeniti ustanovi trajnega blagoslova!

Dobrovnik

Z ozirom na notico, ki je bila objavljena dne 11. septembra 1938 v 209 šte. kot dopis iz Dobrovnika — Slovenska krajina, pod naslovom »Pohujšanje«, v katerem se graja obnašanje nekega učitelja med šolsko mašo, blagovolite v toliko popraviti, da pri tem ni prizadet noben učitelj ljudske šole v Dobrovniku. (Priča g. župnik in kaplan!) Ker ima ljudska šola v Dobrovniku poleg 4 učiteljev le dva učitelja, t. j. 1 upravitelji in 1 učitelj, pada vsa obsodba neinformirane javnosti na omenjeni dve učni moči. Pripominjam pa, da se šolske maše v Dobrovniku ne udeležuje le šolska deca tukajšnje šole, ampak tudi iz bližnje okolice župnije s svojim učitelstvom, tako šola: Kobiliše, Radmošanci in Gentorovič, torej naj se zadeva precizira.

Končni Ahačič:

10

Bumček in Bunkica

Potem sta ga Vladko in Metka spremila na dvorišče, v hlev in na vrt. Razkazala sta mu vsakovrstno orodje, živali, cvetlice in igrače in mu povedala njihova imena. Vse je bilo lepo, a niti na dvorišču, niti v hlevu, niti na vrtu ni bilo nobenega medvedka. Bumčku je postajalo pri srčku vedno teže in teže. Izza strehe so zdaj še pokukale iglaste smreke in mu s svojimi zelenimi usti pošepetavale: »Bumček, Bumček! Kaj bo zdaj! Nikdar več ne greš nazaj! Očka in mama sta se domenila, da bosta drugega Bumčka kupila. Sinka, ki ju vedno uboga, in ni kakor ti, le nadloga. Bunkica, revica se je zgubila, žalost veliko doma naredila. Mama ves dan za hčerkico joče, očka pa ježno sosedom stoče: »Vsega zla je le Bumček kriv! Jojme! To ga bom po hlačkah nabil!« — Bumček! Ti si pa res falot! Medvedek majhni, sram te bodi! Bumčku se ulijejo solze in so tekle in tekle, dokler se ni izpraznilo iz glave celo več, ker mu to itak nič ne pomaga.

Odprl je svoje še mokre oči, pogledal Metko. Listala sta po knjigi, ki je imela čičke-čičke in slika. Čičke-čičke Bumček ni razumel. Otroka pa sta govorila: »I-i-i, u-u-o-o,

okrog sebe in videl, da sedi med Vladkom in čičke-čičke in slika. Čičke-čičke Bumček ni razumel. Nenadoma zagleda Bumček preko Metkine rame nekaj, kar ga je tako vzradostilo, da se je od samega veselja postavil na glavo. Kaj je videl Bumček? Majhnega medvedka, ki je bil naslikan v knjigi. Zraven tega medvedka je bil naslikan še drugi medvedek — gotovo Bunkica. »Joj! Ah, sreča! Zdaj nisem več sam! Medvedka v knjigi! Rad ju imam!«

Vladko in Metka sta brala. Bumček je skušal ponavljati glasove. Najlepša pa je bila za njegova ušeska črka »b«, ki se je tako milo prilagala njegovemu brundajočemu glasku: »Be-be-be, Bumček mnogo ve! Ba-ba-ba, kje je Bunkica? Bo-bo-bo, Bumčku je hudo! Bi-bi-bi, ker ni pri Bunkici!«

Knjiga se mu je sploh nad vse priljubila. Toda prečudne čičke-čičke so mu ostale nerešljiva uganka. Le nekatere slike je skušal z velikim trudom in v potu svojega koca stega obrabiti z vejico narisati v pesek. In še te slike je razumel skoraj le Bumček sam.

Novo mesto

Najdena monštranca. Nad kamnolomom v Birčni vasi je našel železniški uslužbenec Trvdi vso razbito monštranco, ki je bila ukradena 1. 1931. v tuk. frančiškanski cerkvi. Tat jo je razbil in v ognju preizkušal, če je zlata. Ko je videl, da je navadna pozlačena kovina, je pobral samo ponarejene umetne kamne.

V Smihelu pri Novem mestu je daleč naokrog znana dekliška meščanska šola, ki je vzgojila odločna slovenska dekleta in dobre matere. Zadnje čase so nekateri ljudje začeli o tem zavodu širiti vesti, ki mu škodujejo. Tako se je razširilo, da morajo plačevati vse učence meščanske šole šolnina. Celo starše otrok ljudske šole so vznemirjali s temi govoricami. Na ljudski šoli se ne plačuje nikakr državnica šolnina, ker je zasebni zavod te prost. Resnica je ta, da plača le polovica učenk meščanske šole 200 din za vse leto in to za tiskovino, učila in za vzdrževanje cele šole. Revne učence sploh nič ne plačajo. Od države učiteljice ne dobivajo nikake plače in prav nič za vzdrževanje šole. Tisti, ki namenoma raznašajo lažnive vesti, delajo šoli krivico. Ugotovili pa smo, da je v lanskem šolskem letu na zavodu dobilo 70 deklic meščanske šole za Božič obleko. Skozi vse leto je dobivalo obed 35 učenk, zajtrk 15 učenk, malico 25 učenk, in to vse brezplačno! Vrhun tega je zavod vzdrževal 6 gimnazijcev, 3 dijakince, ki so dobivali brezplačno celodnevno hrano.

Ptuj

Redna seja mestnega sveta bo v četrtek, dne 15. t. m. ob 18 v mestni posvetovalnici. Pri poročilu upravnega odseka se bo razpravljalo tudi o določitvi prispevkov za zgraditev telefonske proge Ptuj, Polensak, Sv. Tomaž.

Glasbena Matica v Ptuj sporoča, da bo prva pevsko vaje v četrtek, dne 15. t. m. ob 20. Stari člani so naprošeni, da se zanesljivo udeležijo, novinci dobrodošli.

Šmarjeta

V nedeljo, dne 18. sept. t. l. bo ljudski tabor na Vinjem vrhu pri Šmarjeti. Ob 9 bo sv. maša, nato javno zborovanje. Govorila bosta g. minister v pok. in senator dr. Kulovec ter banški svetnik g. D. Weble.

Crešnjevec pri Slov. Bistrici

Blagoslovitev novega Slomškovega doma. Nedelja, 18. sept. bo za našo katoliško prosveto in vso župnijo velik praznik. Odprli bomo naš nov prosvetni dom, ki smo mu dali Slomškovo ime, ter s tem dali novo, močno podlago našemu ljudsko-prosvetnemu delu. Ob tej priliki priredi naše prosvetno društvo s sodelovanjem pevskih odskov iz Slov. Bistrice in Laporja popoldne ob treh koncert narodnih in umetnih pesmi. Vabimo vse od blizu in daleč, posebno naša društva, da ta dan prihitijo v Crešnjevec.

Sport

Drugi dan balkanskih tekem

Zgoditi, da bo Jordakeju presenetljivo prekrizal račune. Vzemimo pa rajši pesimistično prognozo: Romunija 1 in 5, Jugoslavija 2 in 4, Grčija pa tretje mesto. Točke bi dale sledečo sliko: Romunija 6, Jugoslavija 6, Grčija 3, skupno Jugoslavija 46½, Grčija 28, Romunija 22.

Met diska

Grčija: Silas 47.32 m, Floros 45.50 m. — Romunija: Havaletz 42.50 m, Borkman 40.17 m. — Jugoslavija: Kovačević 43.90 m, Kleut 43.37 m. Zdi se, da je Silas tudi letos siguran favorit. Velika pa bo borba za drugo mesto, za katero se bodo ucarili naši z Grkom Florosom in z dobrimi Romuni. Po rezultatu je Floros favorit, toda naš Kleut na treningu stalno meče po 45 m. Kljub temu pa vzemimo najneugodnejši rezultat: Grčija 1. in 2., Jugoslavija 3. in 5., Romunija pa 4. mesto. Točke: Grčija 9, Jugoslavija 4, Romunija 2. Skupno: Jugoslavija 50½, Grčija 37, Romunija 24. Grčija bi se nam s tem že nekoliko približala.

400 m s preponami

Grčija: Mantikas 55.4, Skiadis 55.2; Romunija: Krupka 57, Lapusan 58; Jugoslavija: Ehrlich 57.8, Pletershek 57.8. Zdelo bi se, da je Mantikas zanesljiv favorit, toda Mantikas ni več mlad ter se mu utegne zgoditi, da ga letos kdo premaga. Lansko leto je bil sijajni Georgakopoulos poražen na 800 in 1500 m, kjer je bil prej vedno nepremagljiv. Pa vendar, tudi tod vzemimo rajši pesimistično prognozo. Grčija 1. in 2., Romunija 4., Jugoslavija 3. in 5. mesto. Točke: Grčija 9, Romunija 2, Jugoslavija 4. Skupaj Jugoslavija 54½, Grčija 46, Romunija 26 točk.

Skok v daljavo

Grčija: Lambrakis 7.30 m, Kapsalis 7.01, Paterakis 6.88 m. Romunija: Stoicescu 6.93 m, Caklanu 6.78 m. Jugoslavija: Lazarevič 7, Vučević 6.82 m, Nikolič 6.78 m.

Prognoza: Grčija 1. in 2., Jugoslavija 4. In 5., Romunija pa drugo mesto. Točke: Grčija 8, Jugoslavija 3, Romunija 4. Skupaj: Jugoslavija 57½, Grčija 54, Romunija 30 točk. Grki se nam bodo tod po vsem videzu že zelo nevarno približali. Seveda smo spet vzeli najneupolnejšo prognozo. Lazarevič si je zadnje čase že povsem opomogel od dolgotrajne bolezni, tudi Vučević je odlični; konec krajev lahko računamo, da se bosta naša reprezentanta odrezala bolje, kot mislimo.

Tek na 5000 m

Grčija: Arvanitis 15.46,3, Nizas 15.48, Romunija: Christea 15.37,2, Kiss 16.25,9, Jugoslavija: Kotnik 15.29,08, Krevs 16.15,2. Na 5000 m bo velika borba med štirico najboljših atletov. Pričakovati je, da bo padel stari balkanski rekord, ki ga je bil postavil leta 1933. Grk Frankalov. Naše upanje je Kotnik; prepričani smo, da bo ta naš nad vse talentirani dolgočprogaš premagal Christea, čeprav je tudi Romun v odlični, vprav rekordni formi. Ni pa dvoma, da bo v to borbo posegel tudi Krevs, ki je v bleščeči kondiciji. Prognoza (seveda pesimistična): Jugoslavija 1. in 4., Grčija 3. in 5., Romunija 2. mesto. Točke: Jugoslavija 7, Grčija 4, Romunija 4. Skupno: Jugoslavija 64½, Grčija 58, Romunija 34 točk. Kakor vse kaže, bomo v tej disciplini spet nekoliko ušli Grkom.

Met klavira

Grčija: Dimitropoulos 42.45, Katsafapoulos 38.61 metra. Romunija: Biro 45.55, Katono 43 m. Jugoslavija: Gojič 48.20 m, Stepišnik 47.57 m. Že dve leti je na balkanskih tekmah redno zmagoval Dimitropoulos z metoma 50.22 m 48.06 m. Letos pa odlični lahkoletel ni dosegel niti približno takih rezultatov. Precej upanja imamo torej, da bomo dosegli prvo in drugo mesto. Bolje pa je le, da

To lahko odloča: MASTEN ALI BREZ MASTI

Trdi, nelepi lasje, suhi prhut na temenu in srbež nastane večkrat zaradi pomanjkanja naravnih masti. Trilysin »masten« osigura trajno vsebino masti, ki zadoštuje normalni potrebi temena. Lasje obdrže svoj naravni sijaj, lepoto in bujnost.

Trilysin - MASTEN

Cene za Trilysin in Trilysin-masten so iste.

nismo preveliki optimisti. Računajmo takole: Grčija 1., Jugoslavija 2. in 3., Romunija 4. in 5. mesto. Točke: Grčija 5, Jugoslavija 7, Romunija 3. Skupne točke: Jugoslavija 71½, Grčija 63, Romunija pa 37 točk.

Balkanska štafeta

Samo enkrat je jugoslovanska štafeta osvojila balkansko prvenstvo (800—400—200—100 m). Leta 1930. je v Atenah naša štafeta pretekla v 3.24½. Po tej naši zmagi pa je redno vsako leto zmagovala grška štafeta. Dosedanji zmagovalci so bili:

1930. Jugoslavija 3.24,2
1931. Grčija 3.28,1
1932. Grčija 3.28,2
1933. Grčija 3.28,9
1934. Grčija 3.28,8
1935. Grčija 3.25
1936. Grčija 3.24,7
1937. Romunija 3.24,2

Lansko leto je romunska štafeta izenačila naš rekord. Letos ima naša ekipa največ upanja, da si osvoji prvo mesto. Naš tekač Goršek bo na 800 m brez dvoma prišel prvi na cilj ter bo prinesel precej prednosti našemu tekaču na 400 m. Ekipa še ni dokončno postavljena, vendar smo lahko mirni, ker bo ta štafeta prišla kot prva v cilj. Prognoza: Jugoslavija 1., Romunija 2., Grčija 3. Točke: Jugoslavija 5, Romunija 4, Grčija pa tri točke. Potemtakem bo po drugem dnevu balkanskih tekem še vedno vodila, imela bo 76½, Grčija 66, Romunija pa 41 točk. Grki bodo zmanjšali razliko 15ih točk na 10½ točke. Tretji dan balkanskih tekem bo odločil vprašanje letošnjega zmagovalca v teh tekmah.

Celjski šport

V nedeljo, 18. t. m. proslavi SK Olimpijski svet svojega obstoja. Ob tej priložnosti bo priredil olimpijski dan s sledečim sporedom: dopoldne prodaja cvetlic in spominskih znakov. Ob 9 table-tenis turnir v prostorih pri Jugoslovanih v Gaberju. Ob 10 lahko atletika: troboj v skokih, skok v daljavo, visino in ob palici; troboj v metih; met kroglice, diska in kopja. Prvo plask rani prejmejo diplome.

Ob pol 2 popoldne na olimpijskem igrišču v Gaberju prvenstvena nogometna tekma med SK Jugoslavija in Olimpiom. Ob pol 3 popoldne prvenstvena tekma med Jugoslavijo in Olimpiom.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Planinske postojanke SPD so še oskrbovane. Javna šola je najprikladnejša za posel naših planin. Do 27. t. m. bodo stalno oskrbovane Češka koča na Ravneh, Aleksandrovo dom pod Triglavom, Staničeva koča in Vodnikova koča, da je še vsakomur omogočen poset Triglavu. Ob nedeljah in praznikih ter dan prej bodo oskrbovane od 27. septembra do 31. oktobra koča na Jermanovih vratih (Kamniško sedlo), Čojzova koča in Orožnova koča, do 27. t. m. pa bodo redno oskrbovane, tako da ima posetnik Kamniških planin dovolj zavetja. Koča pri Triglavskih jezerih in Triglavski dom na Kredarici bosta zaprta šele 4. oktobra, do tega dne pa sta obe postojanki stalno oskrbovani. Do 4. oktobra bo redno oskrbovana tudi Erjavčeva koča na Vrhu, ki bo šele od 5. 10. dalje oskrbovana v omejenem obsegu ob nedeljah in praznikih ter dan prej. Aljažev dom v Vratih bo redno oskrbovan od 16. oktobra. V jesenskem času in vso zimo pa so stalno oskrbovane postojanke osrednjega društva, in sicer Dom na Komni, »Zlatorog« ob Boh. jezeru, Dom v Kamniški Bistrici, Dom na Kravencu in koča na Veliki Planini. — Robjekov dom na Begunjskem je od slej oskrbovan ob nedeljah in praznikih ter dan prej. V Logarski dolini bo Aleksandrovo dom oskrbovan od 26. 9. Piskernikovo zavetišče pa vse leto. Dom na Korosci in Frischaufov dom na Okrešlju bosta stalno oskrbovana do 31. 10., potem pa le ob nedeljah in praznikih ter dan prej do vključno 1. novembra. Maziška koča na Golteh in Celjska koča nad Celjem sta oskrbovani vse leto. Planinci, pohite v naravo, ki vas prikažejo odeta v čar pestrih jesenskih barv. Podrobne informacije o raznih turah in o oskrbi planinskih postojank prejmete v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-1.

SVINJSKO MAST

čisto, topljeno, znamke PREDOVIČ, d. d., ima stalno v zalogi in jo prodaja v orig. zabojih od 25 kg dalje Janko Predovič, Ljubljana, Poljanska c. 73. Telefon 21-30. Zahtevajte ponudbo!

Programi Radio Ljubljana

Danes predava v okviru nacionalne ure ob 19.30 časnikar g. Janko Hafner o »Modernizaciji cest v Sloveniji«. Opozorjamo radijske poslušalce na zanimivo in danes nad vse aktualno predavanje, ki seznanja poslušalce z najbolj perečim problemom našega tujeskega prometa z najnovjšimi podatki in informacijami iz prvih virov.

Četrtek, 15. sept. 12 Operni napavi (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Harmonika solo, igra g. Lojze Kokalj — 14 Napovedi — 15 Loharjevihi operi (koncert Radijskega orkestra) — 18.40 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 10 minut zabave — 20 Koncert pevskega zbora Glasbene Matic — 20.45 Poskočne in veselo (plošče) — 21 Koncert Radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert lahke glasbe. Sodelujeta: g. Drago Zagar in Radijski orkester.

Drugi programi

Četrtek, 15. septembra: Belgrad: 20 Ruske romancije; 20.30 Simfonični koncert; 21.30 Narodne pesmi. Varšava: 22 Poljska komorna glasba. — Sofija: 20 Solospevi. — Praga: 20.15 Koncert Radijskega orkestra. — Budimpešta: 20.25 Pesmi; 21.30 Simfonični koncert; 22.45 Cigan. Mitaz: 21 Narodne pesmi. — Rim: 21 Verdi: Falstaff (opera). — Hamburg: Händel: Con certo grosso G-dur.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; šenitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolična, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. Za pisarna odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Abiturienta

(ali stažista) iz premožne hiše sprejemem v lekarniško prasko. Mr. Mišo Rožman, apotekar — Beograd, Terazijska 5. (b)

Natakarico

pošteno, z dobrimi spretnostmi, položiti mora kavčice, sprejemem v dobro in pošteno gostilno. Josip Oražem, Predovičeva ulica 5, Ljubljana. (b)

Pekovskega pomočnika

(mišarja) takoj sprejme pekarna Pučelik, Fram.

Mizarskega pomočnika

takoj sprejme mizarstvo Ludvik Venturini, Uršičev stradan št. 50, Barje, Ljubljana. (b)

Predilnica v Mariboru

išče večje število izvežbanih delavcev (moških in ženskih) za krilna vrtena. Ponudbe v upravo »Slovenca« Maribor pod »Flyer 1420«. (b)

Služkinja

ki zna kuhati in vsa gospodinjstva dela — dobi službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod 14.644. b

Dobro kuharico

sprejme avstrijska oficirska družina v Albaniji. Plača 700 din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kuharica« 14.605. (b)

Razpis

Župni urad Polšnik pri Litiji razpisuje mesto organista in cerkvenika. — Ponudbe na župni urad Polšnik, p. Sava. (b)

Službeiščejo

Žena

ki je vajena dela in zna kuhati, išče službo gospodinjke. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 1407. (a)

SPECIJALNA OLJA IN MAST ZA USNJARSKO INDUSTRIJO DEGRAS, RIBJE OLJE, LIKER OLJE TIPE »NORGINE« ITD.

proizvaja in prodaja:

HRVATSKA INDUSTRIJA KATRANA B.
ZAGREB, Radnička 29. Tel. 23-255 i 23-256 ZEMUN, Tvrnička ul. 70. Tel. 37-317

Posedstva

Kunaver Ludvik

građbeno-strokovno obračun posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Parcela v Mariboru

ca. 1200 m² (ali razdeljena) naprodaj po 30 din. Lepa lega. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 13.437. (p)

VEG STAVBNIH PARCEL

v bližini kolodvora v St. Vidu — se pod ugodnimi pogoji prodaja. — Poizve se: Vižmarje 59.

Kam pa kam?

V nedeljo, 18. sept.

vsi v Moravce v gostilno h Klobučarju na vinški trgatvi in dobre krvavice in pečence. Priporočila se Fr. Grošelj. (o)

Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

SOBE

Sostanovalko šiviljo

sprejemem brezplačno proti mali odškodnini šivilja. Stroj na razpolago. Medvedova 22. (s)

Dijaki

Dijakinjo (dijaka)

sprejemem v prvovrstno oskrbo. Klavir na razpolago. R. Gallatia, Poljanska cesta 18. (D)

Prodamo

Dežne plašče, obleke, perilo itd., si nabavite najbolje in najceneje pri Presker, Sv. Petra cesta 14. (I)

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri naprodaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina

Ljubljana — Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Resnico govore, ko trdijo, da prodajamo najboljša in najcenejša

kolesa

rezervne dele in motorna kolesa. Velika izbira! Splošna trgovska družba z o. z. St. Vid nad Ljubljano

Učinek HRANE ZA KOŽO z BIOCELOM je bil čudovit

pravi Mlle. Marcilla

Že po nekaj dneh sem opazila, da male brazde in gube izginejo. V nekaj tednih sem bila videti za 10 let mlajša. »Bioceol« — mi je dejal neki zdravnik — je odkritje znamenitega profesorja dunajskega vseučilišča, ter je zdaj v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon. Uporabljajte to kremo vsako noč, belo kremo Tokalon pa zjutraj. S tem boste dosegli, da bo blesta, uvenela polt zasjala v novi živahnosti, koža pa bo postala jasna, sveža in čvrsta ter rešena vseh gub in peg.

Prostovoljna javna dražba

Dne 29. septembra 1938 ob 15 bo naprodaj na licu mesta na prostovoljni javni dražbi

enostanovanjska hiša z vrtom (vila) v Ljubljani, Mišičeva ulica 2

obstoječa iz kleti, pritličja, 1. nadstropja in mansarde. V kleti; ki se nahaja pod vso hišo, je poleg dvorane lepa pralnica. V pritličju je velika predsoba, kuhinja, tri sobe in pritlikline. V prvem nadstropju so štiri sobe in velika, moderna kopalnica. V mansardi sta dve sobi, ostalo je podstrešje. Zazidane ploskve je 178 m², vrta 1022 m². Na vrtu je lesena garaža.

Dražbeni pogoji in vsa pojasnila se dobe v odvetniški pisarni dr. Stanka Juga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 3/II.

Zvezke, beležke, mape, radirke, svinčnike, špičala, navadna in nalivna peresa, šolske torbe in nahrbtnike, risalno orodje, sploh vse za šolo

kupite najceneje v trgovini

H. Ničman, Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2, telefon 40-01

ZAHVALA. Ob bridki izgubi moje nepozabne, drage, ljubljene soproge, gospe

TEREZIJE KRAJNC

se najtopleje zahvaljujem vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, sočustvovali z menoj ter ji poklonili vence in cvetje. Posebej izrekam svojo priskrbo, zahvalo, častiti duhovščini stolne župnije, ki so spremili blago pokojnico k večnemu počitku. Nadalje se zahvaljujem pevskega družstvu »Poštni rog« za ganljive žalostinke.

Maribor, dne 14. septembra 1938.

ZALUJOČI SOPROG.

Dotrpela je in odšla za vedno od nas naša ljuba, dobra mama, stara mama, sestra in teta, gospa

Ana Groznik

Pogreb nepozabne mame bo v petek, 16. septembra ob 9 dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče sv. Tilna. Višnja gora, 14. septembra 1938.

Zalujoče rodbine: Groznik, Prager, Sajovic, Pogačnik, Avsec in Petje.

Otvoritveno naznanilo!

Vljudno naznanjam, da sem otvoril

v Mariboru, Orožnova ulica šte. 6
trgovino z usnjem in čevlj. potrebščinami

Potrulil se bom, da bom cenjene stranke, predvsem čevljarje, s potrebo, tako v kvaliteti kakor tudi v cenah, vsestransko zadovoljil.

Se priporočam Gašparič Štefan, trgovina z usnjem.

Zahvala

Vsem, ki ste ob smrti našega ljubljene soproga, predragere očeta, tasta itd., gospoda

Josipa Turka

okrajnega šolskega nadzornika v poklju

z nami sočustvovali, ga spremili na njegovi zadnji poti, naša najskrbnejša zahvala. Posebno se zahvaljujemo gg. zdravnikom, dr. De Gleria Joškotu, ki mu je skrbno lajšal bolečine, primariju dr. Lavriču in dr. Krajcu, ki sta se preko vseh moči in z brezprimerno požrtvovalnostjo zavzela zanj, da bi mu rešila življenje, č. duhovščini, č. sestram usmiljenkam v Leonišču za ves njihov trud in skrb. Najiskrenejša hvala dalje g. Jakliču za poslovilni govor ob grobu, zastopstvu občine, Sokola, vrtn. podružnice in obrtn. društva iz Radovljice in raznih drugih društev.

Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, 17. septembra ob 6 zjutraj v farni cerkvi v Radovljici in v ponedeljek, dne 19. septembra ob 7 pri sv. Petru v Ljubljani.

Zalujoča soproga, otroci in ostalo sorodstvo.

Med kitajskimi teroristi

»Fradon in jaz sva se dala zvabiti od nekega gonjača in nastopila sva kot turista ter hotela uživati sladkosti blagodišečih lekarij. Fradonu se je poznalo, da je izpil nekoliko preveč »cocktails« in delal je pravi direndaj. Teheng je videl v naju dobra gosta in nama odkazal svojo najboljšo sobo. Toda najtežje je bilo obiskati kraje. «

»Sprušujem se, kako sta se mogla izmotati!« sem vzklilnil. »Možička najbrž ni lahko vleči za nos!«

»Gotovo, a midva sva vztrajno nadaljevala svojo komedijo. Fradon, trmast, kakor mora biti vsak pijanec, je prosil, če si sme nekoliko razgledati hišo. Tako željo pogosto izražajo turisti, ki iščejo krajevne zanimivosti in Teheng nama je dal na razpolago enega postreščka, da naju je vodil po pušilnici. Seveda sva morala za to plačati deset dolarjev. Res, ni naju zanimalo, da bi obhodila vso hišo, ampak da bi le pokušala v one dvorane, kjer se zbira po petdeset Kitajcev h kajenju. Postrešček naju je vodil, dvigal tapete in se zabaval ob začenju, ki sva ga vedno kazala. Tako smo prišli do dvorišča in tam sva zagledala kolarnico, o kateri nama je govoril gospod Martin. Ah, ko bi videli Fradona v tem trenutku!«

Arnould je prenehal in se zasmejal. »Imeniten je bil. Vpregel se je v ojnice dvokolnice, ki se je tam nahajala, oponašal konjsko rezgetanje in zbiral mnoge druge šale. Postrešček se je do solz nasmejal in končno smo bili le še dva koraka od kolarnice. Fradon je tedaj popustil dvokolnico in se pogljal proti kuhinjam pušilnice, a postrešček jo je mahnil za njim, da bi ga dohitel. Razumel sem njegov trik in takoj sem smuknil v kolarnico. Med čudno staro ropotijo sem zapazil vreče in eno izmed njih sem prebrskal. Pod plastjo skorij

so bile vojne potrebščine. Vedel sem, pri čem sem. Opravilo je trajalo le nekaj sekund in vrnil sem se, preden se je postreščku posrečilo izgnati Fradona iz kuhinje. «

»Ali vas ni nihče videl, ko ste vstopili v kolarnico?« je vprašal Leclerc.

»Nihče, načelnik. Postrešček me je dobil na dvorišču in vsi trije skupaj smo šli v neko sobo v prvem nadstropju. Čez četrte ure sem spomnil Fradona na sestane, ki bi ga tako rekoč imela z drugimi teroristi, a tovarši, ki je vedno znal igrati svojo vlogo, ni hotel zapustiti sobe. Če poprej sva se domenila, da bi jaz lahko šel po pomoč, medtem ko bi on ostal na svojem mestu. «

»Toda,« sem ugovarjal, »kako je mogel vedeti, da ste vi nekaj odkrili?«

»Le en skriven tren z očesom ga je zadostno poučil. Odsel sem torej potem, ko sem se nekaj časa šalil s Tehengom. Po ovinku sem prispel do ravnateljstva. Ko sem vam telefoniral, sem takoj poslal dvajset mož, ki naj bi obkolili hišo, in obvestil sem Wilsona, da bi mogli delati skupno z angleško policijo. «

Mladi nadzornik je bil vidno vesel, toda čestitanje, ki ga je pričakoval, je izostalo.

Nasprotno, Leclerc je godrnjal:

»Bojim se, da sta oba delala preveč lahko-miselno. «

»Toda načelnik... «

»Bolje bi bilo, da bi takoj organizirali od-delek policije, ki bi obkolila Tehengovo hišo. «

Užaljeni Arnould je hitro razlagal:

»In če ne bi med obkolitvijo ničesar odkrili, bi izgubili vsako možnost, da bi sploh kdaj kaj odkrili. Ne smemo pozabiti, da sva sta na negotovo, dasi zelo dragoceno opozorilo: sumljive vreče. Če ne bi našli orožja — hitro bi ga lahko skrili v pušilnico — bi se nam Teheng rogala in trgovina bi se nadaljevala na drug način. Medtem ko sva tako pregledovala kraje, sva se lahko prepričala o pristnosti nedovolje-

nih stvari, še preden sem poslal policijo v pušilnico. «

»Da,« se je vdal Leclerc, »v enem oziru imate čisto prav, a izpostavila sta se nevarnosti, dragi... «

Vidno zaskrbljen je načelnik še zamrmral:

»Toliko bi dal, da ne bi bil Fradon tam doli. «

Pravkar smo dospeli do Soockow-Creeka. Blizu Stome Bridgea je čakal nek avtomobil, a motor mu je bil že v pogonu.

»Halo! Wilson!« je zaklical Leclerc. »Za glavo gre... Hitro moramo delati... «

Naslonjen na akcekrat je tovariš prevozil reko in zavlil v šapej. Sledil mu je avtomobil angleške policije.

Pet minut pozneje smo se ustavili na uličici, zgrajeni s »Sikkis«. «

Leclerc je skočil na tla, Wilson ga je dohitel. Oba sta si stisnila naglo roko. Neki brigadir francoske policije je pritekel.

»Kje smo?« je vprašal načelnik. »So vas zasledili?«

»Ne, Zasedli smo vse sosednje ulice, a hiši se še nismo približali. «

»Uhi!« je zagodrnjal Leclerc, »najbrž mislite, da je divjačino treba opozorjati... «

Pokazal je na Kitajce, ki so se sklanjali skozi okna ali pa so radovedno iztegovali glave iz koč.

»Tu se novice hitro razširjajo... «

Angleški nadzornik, mlad mož rdečega obraza, je dajal povelja svojim podrejenim. Obrnil se je proti Leclercu in vprašal:

»Ready?«

»Da. Pojdimo. «

To se je hitro zgodilo.

Hkrati so zadonele piščalke in od vseh strani so vreli policaji in obkolili Tehengovo hišo.

»Pripravljen. «

Leclerc in Wilson sta prišla k vratom. Arnould in nekaj mož so bili za njima. Pridrutil sem se jim.

Prijatelj se je pripravil, da zruši vrata, ko je zapazil, da so le priprta. Butnil jih je z nogo in se pogljal z revolverjem v roki naprej.

»Ostanite zadaj, gospod Martin,« mi je svetoval Arnould. »Niste oboroženi. Morda bo notri kaj hudega... «

Vdal sem se temu modremu nasvetu in šel naprej le skupaj z desetimi policaji.

Le hrup naših korakov je odmeval po hiši in ko so se napadalci v negotovosti ustavili, je vladala mučna in zlonosna tišina.

Drugi policaji so prihajali.

»Hocete paziti na pritličje, Wilson? je vprašal Leclerc. «

Jaz grem brskat po prvem nadstropju. «

Pogladil sem se po stopnicah.

Zgoraj je majal lahen piš tapete, ki so prikrivale pušilec v vodo in dobil sem vtis, da smo zašli v past. Pa ni bilo tako. Nihče se ni skrival za tapetami in le sapica jih je majala.

Tukaj sem pustil Fradona,« je dejal Arnould in se pogljal v sobo.

Glas se mu je tresel. Polovico tapete je raztrgal, da bi hitreje vstopil.

Drugi so ostali na pragu. Čemu bi šli dalje? Soba je bila prazna.

Bojazen je spasila mlademu nadzorniku obraz.

»Gospod!« je zajecjal.

Leclerc je že odšel in pregledoval druge sobe. To se je tiho vršilo. Trajalo je le nekaj minut. Zopet smo se sešli na stopnišču.

V hiši ni bilo žive duše.

»Ubogi Fradon,« je zamrmral Leclerc. »Kaj se mu je pripetilo?«

Nisem mogel vzdržati drgeta ob misli na tega nesrečnega Tehengovega ujetnika.

»Zbežali so in ga odvedli kot talca... «